

Üzleti 7

A szakképzési különszám a Nemzetgazdasági Minisztérium támogatásával készült, az MPA-KA-NGM 3/2011. számú pályázat keretében

2011. NOVEMBER

A MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA GAZDASÁGI LAPJA

SZAKKÉPZÉSI KÜLÖNSZÁM

Győr önkormányzata néhány esztendeje arra az elhatározásra jutott, hogy beavatkozik a helyi képzési rendszerbe és a gimnáziumok, szakközépiskolák felől a diákok egy részét a szakmunkásképzés irányába tereli – állapította meg Borkai Zsolt, Győr polgármestere. (3. oldal)

A Danubius Hotels Group aktív szerepet vállal a szakács-, cukrász- és pincértanulók gyakorlati oktatásában, egyike a legtöbb tanulószervezőt kötött magyarországi cégeknek – mondja Péter Adrienn, a cégcsoport emberi erőforrások igazgatója. (7. oldal)

Kiss Judit, a SPAR ügyvezető igazgatója úgy látja, hogy ameddig a duális képzés eredményei nem válnak kézzelfoghatóvá, addig a felnőttképzést kell erősíteni. Ennek érdekében a cég saját felnőttképző intézményt is létrehozott. (9. oldal)

Parragh László a válságról és a szakképzés átalakításáról

Kulcskérdés a gazdaság részvétele

A szakképzés középpontjába a gyakorlat kerüljön – ez a célja a tanulóképzés napirenden lévő átalakításának, amelyet a kormány tavaly, a Parlamentben megkötött megállapodással a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara gondjaira bízott. Az átalakítás egyik alapvető feltétele, hogy a gazdasági szervezetek a korábbiaknál lényegesen nagyobb arányban vegyenek részt a szakmai utánpótlás képzésében. Parragh Lászlóval az MKIK elnökével egyebek közt arról beszélgettünk, az elhúzódó gazdasági válság mennyire befolyásolja a szakképzés átalakításának előbbi megvalósítását, milyen tényezők hátráltatják, illetve segítik a folyamatot?

Parragh László, az MKIK elnöke

Kalocsay Katalin

– A szakképzés átalakításának egyik szlogenje, hogy versenyképes gazdasághoz versenyképes szakképzést. Mennyire felelünk meg ennek a kritériumnak?

– A magyar gazdaság sajnos évek óta lecsúszott pályán van, minden gazdasági mérőszám azt mutatja, hogy egyre romlanak a pozícióink. Ez kétségteljesen rányomja a bélyegét a magyar társadalomra. Sokan ugyanakkor nem érzékelik azt, hogy emögött egy, az elmúlt évtizedekben végbement sajtó, kedvezőtlen folyamat áll, amelynek során a rendszerváltás óta a gazdaság és a gazdaságot körülvevő struktúrák eltávolodtak egymástól és az intézményrendszerek szinte önjárókká váltak. Jelentős fejlődés ment végbe például a felsőoktatásban, az oktatás számos pozitív elemmel gazdagodott, a végeredmény pedig az, hogy teljesen eltávolodott a reálgazdasági igényektől. Ugyanez igaz a szakképzésre, a felnőttképzésre, tulajdonképpen valamennyi képzési területre. De ha megnézzük, az állami adminisztrá-

cióban, a hatósági munkában, az önkormányzatoknál is hasonló folyamat ment végbe a vállalkozókhoz, a vállalkozásokhoz való viszonyulást illetően. A felborult egyensúly helyreállítására már régen megérett a helyzet, a kamara a legkülönbözőbb módokon, például kiáltvány formájában követelte ezt. Nem mond ennek ellent, hogy vannak a magyar gazdaságnak jól működő területei, nemzetközileg is sikeres ágazatai, mivel ezt a kört a többségében külföldi tulajdonú, exportra termelő cégek jelentik. Arányaiban kevés köztük a hazai, és még kevesebb a kis- és közepes vállalkozás. Ebből a logikából következik, hogy a gazdasági versenyképesség egyik alapfeltétele a gazdaság igényeinek figyelembevétele a társadalom minden gazdasággal összefüggő struktúrájában. Egyszerűen fogalmazva: a gazdaság igényeit figyelembe vevő szakképzés a versenyképesség feltétele.

– Nem lát-e ellentmondást abban, hogy most, amikor nem tudjuk, hogy a gazdasági recesszió miatt a magyar gazdaság milyen irányt vesz, a cégek

néhány hónapra sem látnak előre, a kamara a szakképzés hosszútávra szóló átalakítását végzi?

– A világon mindenütt szembe kell nézni a válsággal és az ennek kapcsán felmerülő súlyos, merre és hogyan tovább kérdésekkel. Vannak, akik azt mondják, hogy úgysem látunk a jövőbe, nem érdemes semmit sem tenni, és vannak, akik megpróbálnak a kérdésekre jó válaszokat adni. Nyilván nem lesz száz százalékban helyes, de a lényeg, a tendenciákat tekintve az lehet. Hiszen az igényekkel nagyjából tisztában vagyunk, s a vállalatok megkérdezésével, a nemzetközi foglalkoztatási trendek, a beruházási, fejlesztési tervek figyelembevételével a prognózisokat még pontosabbá lehet tenni. Ezt én egy jól megoldható feladványnak tartom. Az RFKB-k tevékenysége, a GVI kutatásai is pontosan ezt a célt szolgálják. A tananyag fejlesztésénél pedig

(Folytatás a 4. oldalon)

Egyszerűbb OKJ struktúra és vizsgarendszer

Szaktudást a gyakorlatban lehet a legjobban elsajátítani

Keresletvezérelt szakképzés, a gyakorlati oktatás arányának növelése, hároméves szakiskolai képzési idő – ezek a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési koncepciójának alappillérei, amelyek a parlamenti vitára bocsátott szakképzési törvénytervezésben is megjelennek. Mint Bihall Tamás, az MKIK alelnöke mondja, a kamara minden segítséget megad ahhoz, hogy azok a vállalkozások, amelyek most nem foglalkoztatnak tanulót, partnerek legyenek a gyakorlati oktatásban.

Losonczy Livia

– A magyar gazdaságban az ezredfordulótól kezdve visszatekintő téma a képzett szakmunkások hiánya, és ez egyértelműen versenyképességi probléma. Ezért a kamara 2000-től folyamatos kezdeményezésekkel él, hogy a magyar szakképzés helyzetét megújítsa, és a munkaerő-piaci igényekhez közelítse. Nagy öröm számunkra, hogy a kormány elfogadta a szakképzési stratégiánk fő elvét, mely szerint a szakmatanulást a gyakorlatban kell végezni. Ez mindenekelőtt a gyakorlati óraszámok növelését jelenti, mégpedig úgy, hogy az oktatást jellemzően vállalati képzőhelyeken, műhelyekben kell megvalósítani. Fontos az egész rendszer egyszerűsítése: ez vonatkozik a teljes OKJ struktúrára és a szakmai vizsgákra egyaránt. Tehát át kell alakítani a túlburjánzott, áttekinthetetlen, a vállalatok, a gyakorlat számára értelmezhetetlen OKJ szerkezetet, hogy a jegyzékben szereplő szakmák jobban megfeleljenek a munkaköröknek, és a vállalat számára világosan érthető legyen, hogy az adott munka elvégzéséhez mi-

lyen képesítésre van szükség. Ami a vizsgázatási rendszert illeti, csökkenteni kell a szakmai záróvizsgák idejét és a jelenlegi bürokráciát, ugyanakkor növelni a követelményeket, beleépítve az új technikákkal, eljárásokkal kapcsolatos ismereteket. Ehhez persze szükség van a szakmai tartalmak modernizálására is.

– Számos országban jelentős támogatást kapnak a cégek, ha gyakorlati oktatásra fogadják tanulókat. Itthon, a gazdasági válság idején hogyan állnak ehhez a cégek?

– Az MKIK stratégiájának fontos eleme a vállalati érdekeltég megteremtése. Finanszírozási oldalról közelítve, meg kell teremteni, hogy a tanulókkal kapcsolatos összes költséget elszámolhassák a vállalatok. Úgy vélem, hogy amit az elfogadás előtt álló szakképzés hozzájárulási törvény – ami egyébként sok vitára ad okot, hisz jelentős forráskivonások történnék a rendszerből – is szem előtt tart. Ma egyébként körülbelül 50 ezer tanulószervező van életben, ezt a számot jelentősen emelni kívánjuk.

– A gyakorlati képzések növelésére lehet-e EU-s pénzeket igénybe venni?

Bihall Tamás, az MKIK alelnöke

– Igen, van rá EU-s forrás, például a cégek saját dolgozóinak képzésére 8 milliárd forint TÁMOP támogatás áll rendelkezésre, amely részben ellensúlyozhatja a szakképzési hozzájárulási törvény szigorítását. A kamara vállalja, hogy elvégzi a pénz kezelésével járó bürokratikus feladatokat, erről már megkezdődtek a tárgyalások. A cégeknek azonban nemcsak anyagi érdekeltégük van abban, hogy részt vesznek a gyakorlati képzésben. Németországban például semmilyen támogatást nem kapnak a vállalatok, mégis nagy számban fogadják tanulókat, akik sok időt töltenek náluk, megismerik a munkafolyamatokat, és mire végeznek, jól képzett munkatárs válik belőlük, akiknek a képességeivel az adott cég is tisztában van.

(Folytatás a 4. oldalon)

Új oktatóközpontban a leendő szakmunkások

A tanulók a jövőben mind az Audi dolgozói lesznek

A korszerű szakképzés megteremtéséhez az oktatási intézményeknek és az iparvállalatoknak szorosabban és célzottan kell együttműködniük – mondta Rozman Richárd, az Audi Hungaria Motor Kft. személyügyekért felelős ügyvezető igazgatója. A cég három győri szakiskolával áll szoros kapcsolatban, nemrég átadott oktatóközpontjában pedig 13 szakmában folyik duális képzés.

– Losonczy Livia

– Az Audi az egyike a legtöbb tanulószervezővel rendelkező cégeknek Magyarországon. Hogyan választják ki a tanulókat?

– Az Audi Hungaria Motor Kft. a győri Lukács Sándor Szakképző Intézettel közösen, duális képzés keretében már több mint 1000 tanulóval biztosított lehetőséget, hogy szakmájuk gyakorlati ismereteit a vállalat képzőközpontjában, valamint a gyártószer-műhelyekben kialakított ügynevezett tanulószervezőkén szerezhessék meg. Jelenleg 189 diák tanul

a duális képzés keretében az Audi Hungariánál és a Lukács Iskola mellett már további két győri szakiskolával is szoros kapcsolatban állunk. Ezeket az együttműködések keretében, iskolai nyílt napok keretében, pályaválasztási börszéken keressük a diákokat, majd a jelentkezőket elhívjuk egy kiválasztó napra, ahol tesztet töltenek ki, és egy interjú kell részt venniük. A kiválasztáson a legjobbnak bizonyuló diákoknak kínálunk tanulószervezőt.

– Nemrég adták át az új oktatóközpontot. Hogyan zajlik a gyakorlatban az Audinál a duális képzés?

– Ez egy 11000 négyzetméteres oktatóközpont, ahol a tanulók elsajátíthatják a karosszériagyártáshoz és lakkozáshoz szükséges alapképzéseket, valamint szakmájuknak megfelelő kompetenciákat szerezhettek. A járműszerelődéshez, lakkozó üzemhez, karosszériagyártáshoz, mechatronikai és elektronikai képzésekhez kiépített tanulószervezőket csaknem 50 modern berendezéssel és robottal szerelték fel. Az új oktatóközpont lehetővé teszi a duális képzés további bővítését többek között az elektronikai műszerész, automatizálási technikus és mechatronikai szakmákban, így összesen 13 szakmában folyik a képzés.

– Hány tanulószervezőes diák van, és hány évre szólnak a szerződésük?

– Jelenleg 189 diák tanul vállalatunknál, többségük két tanévre szóló szerződéssel, de bizonyos

szakmák esetén ez egy tanévet jelent.

– Ezek a tanulók kapnak-e a képzés után álláslehetőséget az Audinál – esetleg a németországi gyárakban?

– Az elmúlt évek statisztikái szerint az Audi Hungariánál folyó duális képzésben részt vett diákok 95 százaléka helyezkedik el később vállalatunknál. A fennmaradó 5 százalék általában továbbtanul.

– Az Audi gyakornoki programjai egészen egyedülállóan széles skálán kínálnak lehetőséget a leendő munkatársaknak. Ebbe a programba csak felsőfokú végzettségűek kerülhetnek, vagy van erre lehetőségük a másodfokú szakmát szerzett szakmunkásoknak is?

– Gyakornoki programot csak felsőfokú végzettséggel rendelkezőknek kínálunk, a szakmai program a már említett duális

képzés keretében folyik. Folyamatos képzésre pedig minden Audi Hungaria munkatársnak nemcsak lehetősége, hanem egyfajta kötelezettsége is van, hiszen minden egyes munkatársunk személyre szabott képzési tervvel rendelkezik és az Audira jellemző, prémium minőséget képviselő, innovatív termékek gyártásához mindig naprakész tudásra van szüksége.

– Van-e valamilyen képzés a beszállítók számára is?

– Az említett képzések az Audi Hungaria munkatársainak adott lehetőségek. A beszállítóink számára képzésre vonatkozó javaslatokat tudunk tenni, de a folyamatot nekik maguknak kell lebonyolítani.

– Hogyan látják a szakképzés helyzetét Magyarországon, tapasztalataik szerint milyen területen szükséges fejleszteni, vagy változtatni?

Rozman Richárd, az Audi Hungaria Motor Kft. személyügyekért felelős ügyvezető igazgatója

– A szakképzés legfontosabb alapvetése, hogy a gazdaság igényeire alapozva az elméleti ismeretek elsajátítását az iskola biztosítsa, meghozza követve a technológiai újításokat, míg a szakma fortélyainak elsajátítására a legjobb lehetőséget az iparvállalatok biztosíthatják. Ennek érdekében az oktatási intézményeknek és az iparvállalatoknak szorosabban és célzottan kell együttműködniük.

Szélesedik a tanulószereződéssel foglalkoztatottak köre, csökkennek az adminisztrációs terhek

Virtuális tudás helyett valóságos szakmai ismeretek

Idén szeptemberben mintegy 11 ezer fiatal kezdte meg szakiskolai tanulmányait a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) irányításával kidolgozott új tanügyi dokumentumok szerint. Az érintett 28 szakmában kétszer annyi tanulót iskoláztak be, mint az elmúlt évben, s ez mutatja, hogy sikerült megteremteni a gyakorlatorientált, kézzelfogható, átlátható, a korábbinál sokkal inkább gyermek- és oktatóbarát szakképzési rendszer alapjait – véli dr. Szilágyi János, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Szakképzési Igazgatóságának vezetője.

Körösi Katalin

– Az MKIK és a magyar kormány képviselői éppen egy évvel ezelőtt, 2010. november 11-én írták alá a szakképzés átalakításáról szóló keretmegállapodást, amely 125 szakma teljes tartalomsszabályozását a kamara hatáskörébe utalta. Azóta elindultak az első szakiskolai osztályok, ahol a duális szakképzési elvek szerint folyik az oktatás. Melyek voltak a legfontosabb állomások?

– Első körben 48 szakmát választottunk ki, amelyeket részletesen átvilágítottunk, majd átdolgoztuk a központi programokat, a szakmai és vizsgakövetelményeket. Végül ebből 46 lett, közülük 28 kifejezetten gyakorlatigényes, iskolarendszerű szakképzésben oktatott fizikai szakma. Az utóbbiak esetében ötven százalékkal növeltük a gyakorlati képzési időt, megszüntettük a négy-öt napon át tartó „maratoni” záróvizsgát. Átalakítottuk a szakmai tartalmakat, a virtuális tudás helyett a valóságos szakmákkal helyeztük a középpontba. Az új, curriculum jellegű követelményrendszerek Tolnától Baranyáig egységes szemlélet alapján követelik meg a tudást a fiatal, végzett szakmunkásoktól. Nem kevésbé lényeges, hogy a gyakorlati képzési idő növelésével a szakmatanulás súlypontja a vállalati szférába került át.

A kifejlesztett tanügyi dokumentumokat április 28-án tettük le a nemzetgazdasági miniszter asztalára, majd ennek alap-

ján megjelentek a kormány- és miniszteri rendeletek. Sajnos meglehetősen későn, a központi programok csak augusztus 29-én, mindössze két nappal a tanévkezdés előtt. Bennünket is meglepetésként ért, hogy ennek ellenére országosan 11 ezer tanulót iskoláztak be az általunk kidolgozott követelmények szerint. Ez bizonyítja számunkra, hogy sikeres „termék” tudunk az iskolák rendelkezésére bocsátani.

– A bevezetési javaslat tartalmaz-e anyagot ösztönző tényezőket az oktatási intézmények számára?

– Nem. A motiváció „csupán” a valóság, kézzelfogható, gyermekközpontú tananyag, amelyek az előnyei, úgy tűnik, a képzési tartalom számára is egyértelműek. Az utóbbi évtizedekben egyre csökkent a szakmunkásképzésbe jelentkező fiatalok száma, ami csak részben magyarázható a demográfiai folyamatokkal. Megítélésem szerint, ha a képzési tartalom a gyerekek tetszését is elnyeri, tehát már a nyolcadik osztály után a gyakorlat áll a középpontban, akkor ők is szívesebben választják a kézzel is szakmákat. Ezt nyilván az iskolák is felismerték. Másrészt megkönnyítettük a pedagógusok munkáját is, hiszen a részletes és egységes szabályozás nekik is nagyobb biztonságot ad. Egyszerűsítettük a modulrendszert, csökkentettük a modulszámot, tehát az új rendszer nemcsak gyermek-, hanem oktatóbarát is. A tananyagfejlesztésben egyébként az első pillanattól kezdve bevontuk az iskolákat, a cégeket, sőt a munka érdemi ré-

szét ők végezték el, mi csak az ehhez szükséges feltételeket biztosítottuk. Ez nagyon lelkesítette az oktatókat is, hiszen végre az történt, amit ők a szakmai elképzeléseik szerint jónak láttak.

– A szakképzés reformja az országos képzési jegyzék (OKJ) átszabásával folytatódott...

– A Nemzetgazdasági Minisztérium felkérésének eleget téve, megpróbáltuk ezt az átjáratatlan, szövevényes dzsungelt kitisztítani, s hét minisztérium tizennégy államtitkárságának közreműködésével, valamint 250 szakmai szervezet bevonásával a szakmák és a kimenetek számát a felére csökkentettük. Véleményem szerint átlátható és átjárható OKJ-keretrendszer született, amely-

előkészítése, amelyek „betonozhatják” a gyakorlatorientált és keresletvezérelt duális szakképzési rendszer alapjait. Melyek a legfontosabb várható változások?

– Tovább szélesedik a kamaráknak a szakképzésben betöltött szerepe, jogosítvány, s ezzel együtt természetesen a felelőssége is. Megerősödik a tanulószereződés intézményrendszere, a képzési és beiskolázási szerkezet alakításában pedig tovább nő a gazdaság szerepe. A regionális fejlesztési és képzési bizottságok megyei szintre helyeződnek át, s várhatóan a kamarák adják majd e szervezetek elnökét. Javaslatunk így a képzési szerkezet egészére nézve irányadóvá válhatnak. Mind-

képviselői hogyan fogadták a szervezet átalakítására vonatkozó elképzeléseket?

– Bizonyos érdekképviseletek eddig is alapvetően megyei szinten szerveződtek, például a KISOSZ, az ő körükben értelem-szerűen pozitívabb hozzáállást tapasztaltunk, mint ott, ahol a regionális szint a meghatározó. Magam is átláthatóbbnak tartom a megyei alapú szerveződést, mert a regionális székhely szempontjai óhatatlanul erősebben jelentek meg, mint a másik két megyéé. Miután a kormány az egész közigazgatási rendszert megyei szinten erősíti meg, és a kamarai rendszer is így épül fel, sokkal ésszerűbb, a magyar közigazgatás hagyományaihoz jobban illeszkedő struktúra épülhet ki. Persze ez nem jelenti azt, hogy megszűnik a megyehatáron átnyúló, regionális koordináció.

A tanulószereződések rendszerét, illetve a gazdasági szereplők szerepvállalását milyen konkrét intézkedésekkel kívánják megerősíteni?

– Egyszerűen szélesedik a tanulószereződésbe bevontak köre. Nemcsak gazdálkodó szervezetek köthetnek majd tanulószereződést, hanem közintézmények, például kórházak is. Ezáltal növekszik a tanulószereződések száma, akár hat-hétezerrel is, tehát emyvel több fiatal tudunk beemelni a foglalkoztatás és a társadalombiztosítás rendszerébe. Másrészt azokban a szakmákban, ahol a gyakorlati képzés aránya eléri a negyven százalékot, ott együttműködési megállapodás köthető, csak tanulószereződés nélkül. A tanulói jogok és kötelezettségek oldaláról nézve a

A szakmatanulás súlypontja a vállalati szférába kerül át

nek lényege, hogy az iskolarendszer keretei között próbáljunk meg széles alapozást, konvertálható szakképzési rendszert kialakítani. Az elképzelt szakmapolitikai döntés céljából eljuttattuk a Nemzetgazdasági Minisztériumba.

– A tavaly novemberi megállapodás elindította a magyar szakképzés átalakítását, jelenleg pedig zajlik a szakképzési törvény és a szakképzési hozzájárulásról szóló törvény

ez a kamarai ügyintéző szervezetre megnövekedett feladatokat ró, amelyekre természetesen nekünk is fel kell készülnünk. Ami pedig a szakképzési hozzájárulásról szóló törvényt illeti, jelentős mértékben csökken a bürokrácia, az adminisztráció, amely eddig az egyik legnagyobb rákfénje volt a cégek képzési hajlandóságának.

– Az RFKB-k helyi rendszerében részt vevő munkaadói és munkavállalói szervezetek

Győr példaértékűen támogatja a szakképzést

Eredményes az ösztönző rendszer

Győr önkormányzata néhány esztendeje arra az elhatározásra jutott, hogy beavatkozik a helyi képzési rendszerbe és a gimnáziumok, szakközépiskolák felől a diákok egy részét a szakmunkásképzés irányába tereli. A döntés okairól kérdeztük a város polgármesterét, Borkai Zsoltot.

Borkai Zsolt Győr polgármestere

Kiss Géza

– Milyen beiskolázottsági mutatók alapján döntött úgy a város, hogy beavatkozik a szakképzési rendszerbe?

– Győrben az elmúlt hét-nyolc évben csaknem 20 százalékkal esett vissza a szakmunkástanulók száma, és ennek majd a duplájával a hiányszakmákat választó fiataloké. Nem volt más megoldás, közbe kellett avatkozni. Nemcsak azért, mert a győri gazdaság átalakulása igényli a jól képzett szakembereket, hanem azért is, mert drámaian emelkedett a diplomás munkanélküliek, az érettségiszerző, ám szakma nélkül álló, pályakezdő állástalanok száma. A győri ön-

kormányzat 2007-2008-ban döntött a hiányszakmákra jelentkező fiatalok ösztöndíjprogramjáról, amely hatással volt a fiatalok szakmaválasztására. A helyi TISZK (Területi Integrált Szakképzési

Központ) létrejötté további segítséget nyújtott ahhoz, hogy az általános iskolát elvégző diákokat a hiányszakmák felé orientáljuk. A sikert kétség kívül elősegítette az Audi gyár bővítési, nagy ívű járműipari fejlesztési tervének 2010-es bejelentése is. Így mára elmondhatjuk, kiemelkedő az érdeklődés Győrben a kvalifikált tudást nyújtó, a versenyképes és a munkaerőpiacra is keresett szakmák iránt.

– Ha nem léptek volna, akkor milyen kihasználtsággal működhetnének a képzőintézmények néhány év múlva és ez mennyiben veszélyeztetné a város munkanélküliségét? Okozhatná-e a szakmunkásképzés a befektetők elvonását, akár cégek elvándorlását?

– A fém- és villamosipari szak-

mányzat, egyébként pedig az Audi-beruházás maga generálja az érintett szakmákban az érdeklődés növekedését.

– Hiányszakmákról beszélünk, de konkrétizáljuk, mely területekről is van szó?

– Elsősorban a fém- és villamosipari szakmákban volt hiány, de ez megszűnt az elmúlt két-három évben. Hiány van a vendéglátóiparban még mindig. Ezt azonban kevésbé erősíti a város, hiszen ez az a terület, ahonnan sokan a megfelelő tudás birtokában inkább külföldre mennek dolgozni. A hiány kevésbé az oktatásból, mint inkább az elvándorlásból fakad. A szakmacsoportok menedzselése a TISZK feladata, ők irányítják az egyes szakmacsoportok felé az érdeklődő fiatalokat.

– Mennyit tud az ösztöndíjprogramjára áldozni a város?

– Az önkormányzat mintegy 16 millió forint körüli összeget költ évente a hiányszakmákra jelentkező fiatalok ösztöndíjára. Ezen felül az önkormányzati fenntartású szakképző intézmények finanszírozásának kétharmadát állja az önkormányzat az állami normatívák elmúlt nyolc évben bekövetkezett drámai csökkenése miatt. Ez meghaladja az egymilliárd forintot. A város szakképző gyakorlati oktatóközpont létrehozását tervezi az egyetemmel és a nagy munkaerő igényű, a jármű- és gépjárműiparban érintett cégekkel. Ez a projekt még tervezési szakaszban van, a pontos költségei még nem ismertek.

– A válaszából egyértelmű, hogy számíthatnak a cégekre, de milyen szerepvállalást jelent ez?

– A helyi társaságok közül

több elsősorban saját gyakorlati oktatóhelyeinek fejlesztésével, és ott a korábbinál több diák fogadásával segíti a szakképzés erősítését, színvonalának javítását. Jelentős eredmény ebből a szempontból, hogy a győri Audi túl van az ezredik olyan szakmunkás képzésén, aki a gyár infrastruktúráján keresztül sajátította el a szakmai gyakorlatot.

– Olvastam annak idején pályaválasztási marketingciklokról. Folyik-e ilyen, lesz-e ilyen?

– Természetesen vannak a városnak és a TISZK-nek pályaválasztási útmutatói. A munkaügyi központ is rendszeresen szervezi a pályaválasztási kiállításokat és állásbörzéket, ahogy az iskolák és az egyetem is a nyílt szakmai napokat. Ezeket az önkormányzat szakemberek részvételével segíti, előzetes egyeztetés alapján. Fontosnak tartjuk, nemcsak a térség és az ország más részeiből érkezők tájékoztatását, de a határon túli, felvidéki magyarok bekapcsolását is, hogy a bővülő ipari parkba és a beszállító cégekhez minél több elhelyezkedni vágyó érkezzon.

– Tehát egyértelműen kedvező a program hatása?

– Igen, az intézkedéseknek határozottan kedvező hatása van. A városban erős a szakképzés, a TISZK-en keresztül a fiatalok, szakemberek segítségével útmutatásával választhatnak szakmát, Győr pedig a bejelentett fejlesztések miatt egyébként is kiemelkedő érdeklődésnek örvend. Öt százalék alá csökkent a munkanélküliség, amire nem volt példa az elmúlt két évtizedben.

– Milyen az iskolai fogadta-

Szilágyi János, az MKIK Szakképzési Igazgatóságának vezetője

fiataloktól komolyabb munkafegyelmet követelünk meg. Az új szabályozás jobban szankcionálja majd a tanulói hiányzást. Nem megfelelő tanulmányi eredmény esetén csökkenhet a tanulói juttatás, súlyosbítás esetén pedig akár egyoldalúan fel is bontható a szerződés. A cégek irányában is szigorodnak a követelmények: a kamara jobban ellenőrzi majd őket, ahol nem megfelelő a feltételek, akár bírságot is szabhat. Csak az a gazdálkodónál lévő szakoktató folytathat majd gyakorlati képzést, akinek mestervégzettsége van, persze ennek bevezetését jó pár év türelmi idő előzi meg. Ami pedig a cégek ösztönzését illeti, az új finanszírozási rendszer nem a fűnyíró, hanem a szakmacsoportok szerint differenciált fejkvótarendszer alapján működik majd, amely figyelembe veszi a gyakorlati képzés súlyát és szerepét. A magas gyakorlati, illetve eszköz- és anyagigényes szakmák több támogatást kapnak, miként a hiányszakmák is.

Megszűnik a tételes elszámolás rendszere, az éves visszaigénylésről pedig – amely a gyakorlatban sokszor másfél éves előfinanszírozást jelentett – áttérünk a havi visszaigénylésre. Remélhetően ez komoly ösztönzést jelent a kis- és mikroállalkozók számára, de bízom benne, hogy a szakképzési hozzájárulás új rendszere a nagy cégeket is arra ösztönzi majd, hogy minél több fiatalot foglalkoztassanak tanulószereződéssel.

tás? Bár fenntartóként nyilván egyszerűbb elérni a kellemetlen lépések megtételét is...

– Az érintett szakképző intézményekben jó a cselekvési program fogadtatása, hiszen a gyakorlati képzéshez a városotl és a cégektől is segítséget kapnak, amely nemcsak anyagi támogatás, de műszerezettségben, technológiában is jelentkezik. Sok helyen túljelentkezés van, a fiatalok és a szakképzés irányítói is perspektívát látnak a fiatalok oktatásában, akiknek tanulmányaik befejeztével garantált az elhelyezkedése.

– Középtávon bele kell-e még nyúlniuk, esetleg radikálisabban a rendszerbe? Ennek milyen intézményi, személyi következményei lehetnek? Magyarul van-e olyan intézmény, amelyre láthatóan nincs szükség, vagy ahol jelentősen csökkeneni kell az indítandó osztályok, szakok számát?

– Győrben a középfokú intézmények száma nem csökken. Az alapfokú oktatási intézmények száma egyvel emelkedett, miután a magyar-német nyelvű Audi-iskola 2011 szeptemberétől önálló épületet kapott. Ez az iskolatípus azért is kiemelkedő jelentőségű, mert az itt szerzett bizonyítványt Magyarországon és Németországban is elfogadják. A gyerekek a szükséges alapképzettség után folytathatják a középfokú tanulmányait, és az egyetemen megnyílt belsőegészségű motor tanszéken, de versenyképes tudáshoz juthatnak a műszaki mérnökképzés keretében is. A város és az Audi hat éves kortól folyamatosan képzési és szakembereket, akik tudásukat Győrben kamatoztatják majd.

Kulcskérdés a gazdaság részvétele

(Folytatás az 1. oldalról)

szorosán együtt kell működni a vállalatokkal, azokkal a cégekkel, amelyek az adott szakmát képviselik és rendelkeznek a legmagasabb szintű szakismeretekkel. Ha a tartalomfejlesztést csak az iskolákra bízánk, ők nyilván a meglévő ismeretekre, eszközre és lehetőségekre támaszkodnak, holott az élet esetleg már mást kíván.

– Ez magyarázza a szakképző intézetek helyenként tapasztalható passzív vagy kifejezett ellenállását az új duális képzés bevezetése iránt?

– A legfrissebb adatok szerint az idén már 11 ezer tanuló kezdte meg szakmai tanulmányait az új rendszerben, ez minden várakozásunkat felülmúlta. De tény, hogy az iskolák hozzáállása nagyon is eltérő. Sok közülük belátta, megértette – mindegy, hogy kényszerből vagy szakmai okokból –, hogy ez a jövő, és már elkezdte az új rendszerhez igazodni, beilleszkedni. Kétségkívül van egy jelentős „közegellenállás”, egyes intézmények, közigazgatási szereplők a korábban megszerzett pozícióikat védik,

arra hivatkozva, hogy miért kell azon változtatni, ami jól működik. Csakhogy azt a szakképzési rendszert, amely alig több mint húsz százalékos hatékonysággal működik, hiszen a végzettségek ennyien helyezkednek el a szakmájukban, nem lehet sikeresnek minősíteni.

– Az új szakképzési rendszer a gazdasági szereplők nagyobb részvételére épít a szakképzésben. A kamara milyen eszközökkel tudja erre ösztönözni a tagjait?

– Ez sem egyszerű feladat. Mélyen hiszek abban, hogy az egyik legfontosabb módszer a meggyőzés. Az utóbbi években nagyon komoly változást sikerült elérnünk a szakképzés megítélésében, a hozzáállásban, a megoldáskeresésben. Nagyon sok vállalkozás odaállt mögénk és támogatott, egy részük attól az érdektől vezérelve, hogy a munkaerőpiaci igényeiket kielégítsék, de volt, aki szentimentális alapon, csak azért, hogy a megszerzett tudását átadja a fiataloknak. Nagyon sok pozitív élményem van ezzel kapcsolatban. Ugyanakkor keményen küzdünk a vállalkozók érdekei-

ért, hogy jobban megérje a szakképzésben részt venniük.

– Hogyan érinti a gazdálkodó szervezeteket a szakképzési hozzájárulás új szabályozása?

– A megváltozott szabályozás alapelve az, hogy növelje a gazdálkodók képzési hajlandóságát. Ennek megfelelően azokat a vállalkozókat támogatja, akik felvállalják a gyakorlati képzést. Számításaink szerint – ha az egész szakmunkásképzés az új szerkezetben működik –, nemzetgazdasági szinten 11 milliárd forint értékű plusz hasznot eredményez a tanulók gazdálkodóknál töltött 560 órával több ideje, a szakmunkás minimálbérrel és 50 ezer tanulószervezővel számolva. De ha a gyakorlati oktatási vállalati tanműhelyben történik, a gyakorlati óraszámok elérhetik a 700 órás növekedést is. Az új rendszer a vállalatok számára számos közvetett és közvetlen haszonnal jár, az elszámolás egyszerűsítésétől, a meglévő oktatási kapacitás kihasználásáig, a képzés színvonalának emelésétől a kockázatmentes, megbízható utánpótlás biztosításáig. Azt gondoljuk, igazságos, hogy akik nem foglalkoznak a tanu-

lók gyakorlati képzésével, azok viszont járuljanak hozzá az oktatási költségeihez, illetve legyenek ösztönözve a részvételre. A normatív finanszírozásnak köszönhetően a törvény hatása annál kedvezőbb, minél több tanulóval foglalkozik a gazdálkodó. A kvv-k számára is döntően kedvezőek lesznek a változások, mivel viszonylag alacsony a hozzájárulási kötelezettségük, és így kevés tanuló esetén is megtérülnek a képzési költségeik. Az MKIK kimutatása szerint az immár csaknem 50 ezer tanulószervező közel 60 százalékát a kvv szektor adja. A szabályozás megváltozásának lesznek vesztesei is, mégpedig azok a magas befizetési kötelezettségű vállalkozások, amelyek nem, vagy csak csekély mértékben foglalkoztak gyakorlati képzéssel. Az új szabályozás szerint ugyanis már nem tudják elszámolni a saját munkavállalók képzési költségeit, valamint az oktatási intézményeknek átadható fejlesztési támogatást. A kamara felhívta a kormányzat figyelmét arra, hogy ez jelentős mértékben rontani fogja a versenyképességüket.

Szakmát gyakorlatban lehet elsajátítani

(Folytatás az 1. oldalról)

– Mit tartalmaz a kamarai stratégia a szakképzés idejével kapcsolatban?

– A kamara egyetért a kormány szándékával, hogy a fizikai szakmákban 8 plusz 3 éves legyen az oktatás. Ezen belül növelni kell a gyakorlati képzést és csökkenteni a közismereti óraszámokat: tapasztalataink szerint a munkatevékenységbe ágyazott képzés az, ami mellett leginkább az elméleti ismereteket is meg lehet szerezni. Tehát a különféle matematikai számításokat egy közművesnek, vagy burkolónak is tudnia kell, de nem általában, hanem a szakmájához illetően. Ez a rendszer egyébként feltételezi az alapfokú képzés javítását is.

– Van-e olyan szakma, amelyben a 3 éves képzés csökkentését javasolják?

– A 8 osztályra épülő három éves képzési idő csökkentését nem javasoljuk. Fontosnak tartjuk, hogy az iskolarendszerű képzésben oktatott szakképesi-

tések esetében a munkaerőpiac számára szükséges rész-szakképesítések jelenjenek meg.

Fontos, hogy a rendszer felülről nyitott legyen, tehát senki előtt ne zárjuk el a továbbtanulási lehetőséget. Vannak olyan szakmák is, amelyek oktatása szakközépiskolai struktúrában (4 plusz 1 év) történik, de ott is rendkívül fontos, hogy a tanuló a gyakorlatban is megismerje a választott szakmát, mert különben csak növelni fogjuk a munkaerőpiacra teljesen értelmetlen érettségik számát.

– Mit javasol a kamara a felnőttképzés jelenlegi rendszerének módosítására?

– A felnőttképzési törvény jogi torlódások miatt csak a tavaszi parlamenti ülészak eléréseig maradjon. A kamara már egy éve elkészítette a stratégiáját, amely ugyanazokat az elveket kívánja megvalósítani, mint az iskolarendszerű szakképzésben: tehát egy sokkal szigorúbb, gyakorlat-orientált felnőttképzést, amelyet az MKIK ellenőrizni kíván.

Szakmacsoportonként differenciált normatíva alapú elszámolás

Problémák és megoldások a magyar szakképzésben

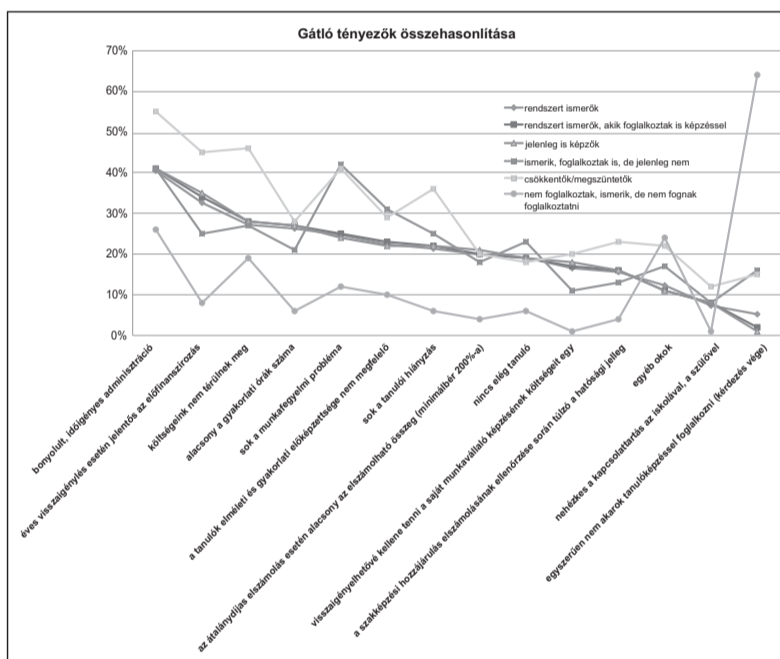
Hazánk versenyképességének és foglalkoztatási szintjének emelése érdekében a kormány elkötelezett szándéka a szakképzési rendszer átalakítása, modernizálása. Alapvető cél, hogy a képzés – az ország dinamizálásával összhangban – a gazdaság által igényelt mennyiségben és minőségben bocsásson ki szakképzett munkaerőt, a munkavállalók számára pedig a munkaerőpiacon jól értékesíthető tudást biztosítson. Az elkövetkező időszakban jelentős jogszabályi változások várhatók.

Ferenc Csaba

A magyar duális szakmunkásképzés kiépítésének fontos állomása volt a kormány és a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) között 2010 novemberében kötött megállapodás. A változásokra azért is szükség van, mert szakképzési rendszerünk számos akut problémával küzd. Nemzetközi versenyképességünk javítása érdekében – a képzés minőségének emelésén túl – több mint kétszeresére, a jelenlegi kilenc ezerről 20 ezerre kell emelni a képzésben részt vállaló gazdálkodó szervezetek számát.

A legfontosabb kormányzati intézkedések meghatározásához 2011 áprilisában és májusában a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara valamint a területi kereskedelmi és iparkamara országos kérdőíves felmérést végeztek, amely 1893 gazdálkodót érintett. A kutatás elkészítéséhez – az MPA terhére – a Nemzetgazdasági Minisztérium biztosított támogatást. A felmérés eredményei jól mutatják azokat a gátoló tényezőket, amelyek következtében a gazdálkodó szervezetek alig két

százaléka vesz részt a gyakorlati képzésben. A megkérdezettek visszajelzései alapján meghatároztuk azt is, hogy bizonyos jogszabályi változások milyen hatással lennének a vállalkozások képzési hajlandóságára, s hány tanulóval vállalnának többet a tervezett változások hatására. Egyértelműen kiderült, hogy bármely vállalkozói kör is tekintjük, a legnagyobb hátráltató tényező a bonyolult és időigényes adminisztráció. A képzők ezt már évek óta jelzik számunkra, és a felmérés is megerősítette. Az adminisztrációval kapcsolatban 2007-ben már változott a törvény, egyebek közt elszámolhatóvá és egyben visszaigényelhetővé vált a tanulószervezős, illetve a hallgatói szerződés alapján gyakorlati képzésben résztvevők gyakorlati képzésével és költségeinek elszámolásával összefüggő adminisztratív költség. Ennek mértéke viszont nem haladhatja meg a tanulónként, illetve hallgatónként a 15 ezer forintot és vállalkozásonként a kötelező legkisebb havi munkabéren (minimálbér) egy évre kiszámított összegét. Ez a változtatás ugyan segítséget jelent a gazdálkodók számára, de a sokat kifogásolt bü-

rokráciát nem csökkenti.

Az éves visszaigénylés számos esetben jelentős előfinanszírozási teherként jelentkezik, különösen a kvv szektor esetében. Az alacsonyabb hozzájárulási kötelezettségük miatt már viszonylag kis tanulólétszám esetén is rövid időn belül visszaigénylő pozícióba kerülnek. Költségeik megtérülésére akár egy évet is várniuk kell. Vannak azonban olyan kiadások, amelyek a gazdálkodók szerint nem térülnek meg. Ez a probléma a fontossági sorrendben 2.-3. helyen áll. Sokan kifogásolták a gyakorlati óraszámok alacsony szintjét. Külön érdemes figyelmet szentelni közvetlenül a tanulókkal kapcsolatos észrevételekre. Ezek között szerepelnek a magaviselettel, munkafegyelmével, kapcsolatos problémák, a hiányzások. Fontos gátó tényező a diákok elméleti és gyakorlati előképzettségének alacsony szintje. A legkevésbé okoz nehézséget a szülővel, iskolával történő kapcsolattartás.

Az egyes gazdálkodói csoportok véleményének összehasonlítása során jól látható a különbségeket tapasztaltunk a válaszadói készség terén. A legaktívabbak a képzést leépítő cégek voltak. Ez azt is mutatja, hogy számukra sajnálatos a csökkentés ténye, s véleményüknek intenzívebben szeretnek volna hangot adni.

lémaként jelentkezett az éves elszámolás miatti jelentős előfinanszírozás. Megoldásként két alternatívát vázoltunk fel: a negyedéves vagy a havi rendszerességgel elszámolás lehetőségének teljes körű kiterjesztését.

Az MKIK – a felmérés eredményeit és korábbi tapasztalatait felhasználva – számos javaslatot dolgozott ki és továbbított a kormányzat számára.

A szakképzési rendszer számos elemében úgy alakul át, hogy az ösztönzőleg fog hatni a gazdálkodók gyakorlati képzési hajlandóságára. Az adminisztratív terhek lényegesen csökkennek. Könnyebb, egyszerűbb lesz az elszámolás és a bevallás. A jelenlegi bonyolult és bürokratikus tételes elszámolást felváltja a szakmacsoportonként differenciált normatíva alapú elszámolás. A törvényjavaslatban a 2012. évre vonatkozóan az egy főre jutó éves alapszám 440 ezer forint. Az egyes szakmacsoportokra vonatkozó konkrét értékek ettől lényegesen is eltérhetnek. A normatívák meghatározásánál célként fogalmazódott meg, hogy érvényesüljön az egyes szakmacsoportok gyakorlati oktatásának költségigénye is. A kvv-szektor így a nagyobb vállalatokkal azonos feltételekkel jut majd hozzá a gyakorlati képzés költségeihez. A későbbi évekre vonatkozó alapszámot a költségvetési törvény, a szakmacsoportonként differenciált normatívákat pedig kormányrendelet határozza meg.

A kormány június 17-én fogadta el a Nemzetgazdasági Minisztérium által a szakképzési rendszer átalakítására, a gazdasági igényekkel való összehangolására kidolgozott koncepciót. A dokumentum nyilvános, elérhető többek között a www.nive.hu oldalon. A cikk megírásakor a kormány már benyújtotta a parlamentnek a szakképzési hozzájárulásról és a képzés támogatásáról szóló törvényjavaslatát, mely T/4862 számon a www.parlament.hu oldalon megtalálható.

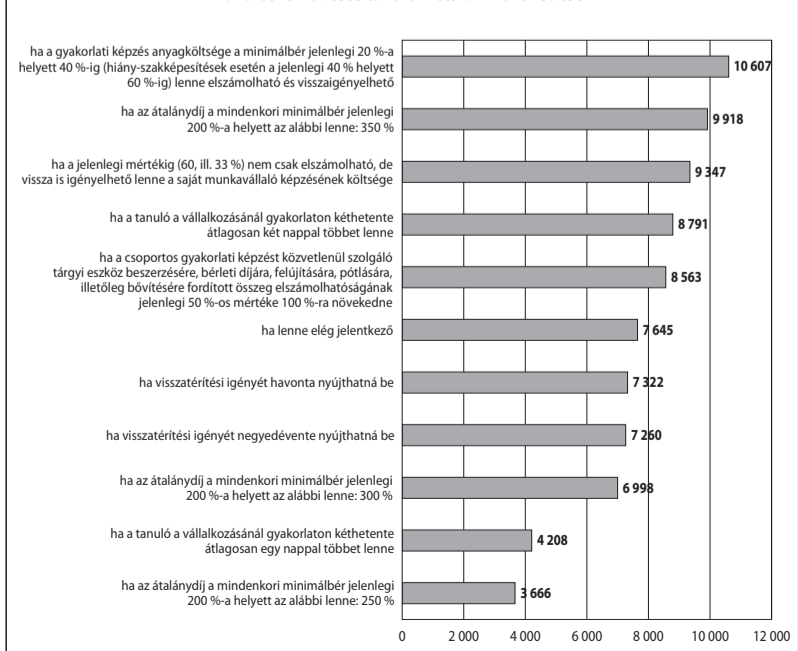
A bevallásokat egységesen a Nemzeti Adó- és Vámhivatal fogja kezelni és ellenőrizni. Minden

hozzájárulásra kötelezett az év 1-11. hónapjára vonatkozóan havonta szakképzési előleget fizet. Ennek mértékét maga határozza meg, elektronikus úton valjja be, s fizeti meg a tárgyhót követő hónap 12. napjáig, vagy visszai igényli. A havi elszámolás és visszaigénylés kiterjesztése minden gazdálkodóra, megoldja az éves elszámolás miatti jelentős előfinanszírozás problémáját.

Újabb szervezetek kapnak lehetőséget tanulószervezős megkötésére. Ennek megfelelően tanulószervezős keretében bizonyos (egészségügyi, szociális, művészeti) ágazatokba tartozó gyakorlati képzést folytató költségvetési szervek, egyházi jogi személyek, alapítványi, egyesületi szervezetek, s az ezek által fenntartott intézmények, illetve östermelők is foglalkozhatnak gyakorlati oktatással. A náluk oktatásban részesülőket ugyanazok a juttatások és kedvezmények illetik meg, mint a gazdálkodóknál gyakorlati képzésben résztvevőket. Az új jogszabályok tanulószervezős kapcsolatos költségeit – a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek által elszámolható mértékkel azonos módon – igénylést követően az MPA képzési alapszám megtéríti. Az így megjelenő többletköltségeket – a koncepció és a törvényjavaslat együttes értelmezése szerint – a kormány úgy finanszírozza, hogy megszünteti a saját munkavállaló képzési költségeinek elszámolható részét. Megszűnik továbbá a szakképző- és felsőoktatási intézményeknek közvetlenül átadható fejlesztési támogatás. Így a szakképzési hozzájárulást kétféleképpen teljesítheti a jövőben egy gazdálkodó: gyakorlati képzés megszervezésével, vagy a NAV-hoz történő befizetéssel.

Az elmúlt időszakban az MKIK koordinációjával végrehajtott fejlesztési tevékenység eredményeként számos szakképesítés esetében 50 százalékkal emelkedett a gazdálkodóknál töltött gyakorlati óraszám. A hosszabb vállalati gyakorlat több szempontból is előnyös a munkáltatók számára. Lehetővé teszi a munkaerő-kiválasztással és betanítással kapcsolatos költségek és kockázatok csökkentését, minimálisra mérsékli a téves foglalkoztatás veszélyét. A tanulók jobban megismerik a valós munkakörülményeket, a vállalat munkakultúráját, módszereit, eljárásait, az alkalmazott eszközök és berendezések használatát. Így a végzést követően azonnal teljes értékű munkaerőként tudják megkezdni az élesben folyó termelő munkát és azonnal profitot termelnek.

Tanulószervezős tanulók létszámnövekedése

Cséfalvay Ágnes szakképzési osztályvezető a duális képzésről, a felelős pályaorientációról

Kulcskérdés a sikeres pályaválasztás

A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara évek óta újrafogalmazza a szakképzéssel kapcsolatos meglátásait, javaslatait és szorgalmazza a kétkezi szakmák előtérbe helyezését. A téma aktualitásairól Cséfalvay Ágnessel, a baranyai gazdasági önkormányzat szakképzési osztályvezetőjével beszélgettünk.

Cséfalvay Ágnes, a PBKIK szakképzési osztályvezetője

Kaszás Endre

– A Széll Kálmán-terv egyértelműen a duális képzés mellett foglalt állást, aminek évek óta szószólója a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara. Mi indokolja az elkötelezettséget?

– Általános tapasztalatunk, hogy míg a felsőoktatásban esetleg tandíjas szakon tanulnak úgy, hogy az adott szakirányra nincs is kereslet, és végzés után komoly nehézséget okoz az elhelyezkedés, addig a szakmát tanuló diákokra egyre nagyobb az igény a munkaerőpiacon. A vállalkozások szívesen foglalkoztatnának megfelelő idegen nyelv

vi és számítógépes tudással is rendelkező szakembereket.

– Milyen megoldást nyújt a problémára a duális képzési rendszer?

– A német mintára felépülő képzés egy folyamatosan ápolott, élő kapcsolatot feltételez az elméleti oktatást folytató intézmények, illetőleg a gyakorlati képzés jelentős részét magára vállaló cégek, vállalkozások között. A kapcsolat bonyolításában és kontrolljában kiemelkedő szerepe van a gazdasági önkormányzatnak is. A hármas együttműködés eredményeképpen a tanulók naprakész ismereteket szerezhetnek a gyakorlati képzés során, sőt, betekintést nyerhetnek nemcsak egy szakma, hanem egy munkahely mindennapjaiba is. A fiatalok még tanuló éveikben kialakíthatnak olyan kapcsolatokat, ami később segíti elhelyezkedésüket, szakmai karriertervük megvalósítását. A munkáltatók ugyanakkor igényeik szerint gondoskodhatnak szakmai munkaerő-utánpótlásukról. A gyakorlat szerint élnek is ezzel a lehetőséggel.

– A cégekkel, vállalkozásokkal való kapcsolattartás túl a kamara milyen információk alapján koordinálja a szakképzés menetét a térségben?

– A közvetlen foglalkoztatóktól kapott információk valóban

nagyon fontosak. Ugyanakkor, mivel többszereplős, ugyanakkor nagyon felelősségteljes dologról van szó, igyekszünk minden tényleg bevonnunk a szakmai döntések meghozatalába. Ezt nagyban elősegíti az a folyamat, amelynek keretében a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara 2002 óta évente elkészíti a Baranyai Szakképzési Jelentést. Az összegzésbe nemcsak az iskolák aktuális adatbázisa, a foglalkoztatóktól kapott visszajelzések, a szakterület elismert szakértőinek elemzései kerülnek be, hanem a korábbi összeállítások nyomkövetése és kiértékelése is. Mindez évről évre kellően megalapozott ismeretanyagot nyújthat a döntéshozók számára, legyenek azok iskolaigazgatók, cégvezetők vagy szülők, diákok.

– Mindebben a folyamatban hogyan érik el a pályaválasztás előtt álló fiatalokat?

– A pályaválasztás a szakmai utánpótlás kritikus pontja. Jelenlegi tapasztalatunk, hogy a tanulók általános iskolában nem ismerik a szakmákat, a munkakörülményeket, így többnyire iskolát és nem szakmát választanak. Tapasztalat az is, hogy érettségi után nem tud elhelyezkedni, továbblépési lehetőségnek csak a felsőoktatást látják. A gépipar mai technológiai felszereltségéhez értelmes, magasabb tudásszintű emberek keltenek. Ezért is fontos, hogy ne csak az általános iskolában, hanem a gimnáziumok, műszaki szakközépiskolák tanulói is ismerjék a szakmai képzés utáni előnyöket, lehetőségeket. Kap-

janak egy lehetséges életpálya modellről a területéről is, ne csak a diplomás létről. Két éve dolgozunk azon, hogy kiemelten szeretnénk segíteni a gépipari cégek utánpótlás ellátási problémáinak megoldását azzal, hogy ezen a területen egy mintaprojektet indítunk kamarai szervezésben.

– Hol tart most a program?

– Örömmel számolhatok be róla, hogy az előkészítés után egy kamarai gépipari osztály indult Baranyában. A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara és a gépipar területén működő cégek komoly lépéseket tettek annak érdekében, hogy a helyi szakképzést minőségileg magasabb szintre emeljék. A „kamarai osztály” koncepció lehetőséget ad arra, hogy a képzőintézmény keretében, speciális feltételek biztosításával a vállalkozások igényeinek fokozott figyelembe vételével történjen a gépi forgácsoló tanulók oktatása. A helyi cégek támogatnak egy olyan szakiskolai képzést, amelybe motivált gyerekeket válogatnak be, akik komolyan gondolják, hogy szeretnék megtanulni a szakmát, s ezért hajlandók is tenni.

A támogatást többek között az indokolja, hogy a tapasztalattal bíró szakemberekre is sok betanítási időt kell még fordítani felvételük után, hogy azokat a szakmai fogásokat megtanulják, amire szükség van. A program egyelőre a gépi forgácsoló szakmákban indult szeptemberben az 500. sz. Angster József Szakképző Iskolában. Szakmai gyakorlaton a Hauni Hungaria Kft.

és a Matro Kft. fogadja a tanulókat. Fontos az intenzívebb szakmai kapcsolat kialakítása az iskolákkal és ösztönözésük arra, hogy az elméleti valamint az iskolai tanműhelyben folyó gyakorlati képzésben vegyék figyelembe a termelő vállalatok által támasztott szakmai elvárásokat.

– Az élet egyre többször kíván rugalmas alkalmazkodást az emberektől, ami gyakran markáns váltásokkal is jár. Van-e válasza erre az igényre a formálódó szakképzési rendszernek?

– Valóban, foglalkoznunk kell ezzel a jelenséggel is. A minőségi szakember utánpótlás fontos tartaléka az érettségi utáni szakmai képzés. Hiszen sokak számára már a gimnázium után kiderülhet, hogy nem feltétlenül a felsőoktatás a boldogulás egyedüli útja. Szükség van olyan intelligens, nyelvet beszélő, képezhető fiatalokra, akik szakmai tudása, kultúrált magatartása, logikus gondolkodása, fejlettebb problémamegoldó képessége lehetővé teszi a kultúrált ügyfélkezelést,

az új IT rendszerek kezelését. Ugyanakkor a feladatok elvégzéséhez nincs szükség felsőfokú végzettségre. Munkaerőpiaci szempontból tehát kiemelt feladat az érettségizett fiataloknak egy szakmatanulással indított pályaképet megmutatni, alternatívát adni a felsőfokú képzési lehetőség mellé. A feladat folyamatos, tudatos marketing tevékenységet igényel.

– Mindennek szellemében indított kampányt a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara a kétkezi munkavégzés megbecsülésének visszaállítására érdekében?

– Így igaz, az utóbbi években ezen is munkálkodunk. Célkitűzéseink valójában egy irányba mutatnak, kiemelt tényező a kétkezi munka presztízsének, anyagi elismertségének visszaállítása. Ezt a célt szolgálják a Nyitott kapuk című pályaorientáló céglátogatásaink, a tanulószervezők lehetőségei folyamatos népszerűsítése, a szakképzési folyamatban szereplők folyamatos felkészítése, képzése.

Ahol a duális képzés Baranyában elkezdődött: Hanns Seidel Alapítvány

A duális képzés alapjait a Hanns Seidel Alapítvány építette ki a baranyai megyeszékhelyen még a '90-es évek végén, amikor a pécsi ipartestület gesztorálásában létrejövő új képzési módszer technikai háttérét finanszírozta a bajor nonprofit szervezet.

– A duális képzés nem más, minthogy ötvözni az elméleti tudást a minél jobb feltételek között elvégzett gyakorlati ismeretekkel – mondta akkor Joachim Scheffczyk, az alapítvány pécsi projektvezetője, aki eredményességéről elismeréseként a Magyar Kormánykínálatban részesült. Tulajdonképpen arról van szó, hogy a iskolában elméletileg felkészített gyerekek, akik vállalkozóknál gyakorlati oktatáson vesznek részt, egyes munkafogások alaposabb begyakorlását az alapítvány által létrehozott műhelyekben végzik el. Természetesen erről vizsgát is tesznek, ezt a certifikációt a bajor kamara adja ki, s az eredményesen végző hallgatók bizonyítványát az unió valamennyi országában elismerik.

Ezt a képzési formát abban az időszakban csak Pécsen alkalmazták Magyarországon, eredményessége, hatékonysága miatt azonban egyre több ilyen jellegű oktatási intézményből is érdeklődtek a módszer iránt.

Győrben nőtt a szakmunkástanulók száma

Gépipar: aki akar, talál munkát

Jelentősen nőtt a tanulószervezők száma Győr-Ménfőcsanakban. Ez azt igazolja, hogy a vállalkozások nyitottan fogadják és támogatják a megújuló szakképzési rendszert – fogalmazott a megyei kereskedelmi és iparkamara szakképzési vezetője. Pális Ferenc elmondta, hogy egy év alatt mintegy félezerrel, 3100 főre emelkedett a tanulókkal kötött szerződések száma.

Kiss Géza

Győr a duális szakképzési modell hazai bölcsőjének tekinthető, hiszen meghatározó nagyvállalatok – így az Audi helyi leányvállalata, a Rába, a Nemak – érdekeltek az azonnal bevethető, dolgozni képes szakemberréteggel a felnevelésében, s ezért jelentős szerepet vállaltak a rendszer megújításában. A kormány tavaly novemberben kötött megállapodásnak megfelelően az MKIK hozzá is kezdett ahhoz, hogy a kijelölt, 125 féle szakmai képzést a gyakorlati igények és az elméleti követelményrendszer összehangolásával korszerű alapokra helyezze. A munka harmadával a nyárra el is készültek, a vizsgakövetelmények rendelkezésére is megjelentek. A szeptemberben rajtolt évfolyamok már ennek megfelelően indulhattak – igaz, nem kötelező jelleggel. A gyakorlati óraszám mintegy 40 százalékkal emelkedett, s az előírás szerint a második-harmadik évfolyamos szakmunkástanulók pedig már csak cégekkel, tanulószervezőkkel vehetnek majd részt a gyakorlati képzésben.

A megyei lépésváltást a győri önkormányzat két évvel ezelőtti szerepvállalása is elősegítette – mondta a szakképzési vezető. A városvezetés ugyanis felismerte, hogy erősíteni kell az életre nevelő szakképzést és a jelek szerint hatékony ösztönző rendszerrel igyekszik a tanulók egy részét a gimnáziumok és a szakközépiskolák felől a szakképző intézmények felé terelni. Az alig két éve megkezdett munka ered-

ménye máris mutatkozik, hiszen a demográfiai mutatók csökkenése ellenére a győri szakképzők létszáma nem esett vissza, sőt, valamelyest nőtt.

A képzési struktúra nem változott, továbbra is a gépipar, a kereskedelem-vendéglátás, illetve a szolgáltatások területe a legvonzóbb. Az építőipar általános, a régiót is mélyen érintő válsága ugyanakkor a szakképzésben is jelentkezik, hiszen az elmúlt pár esztendőben 10-15 százalékkal csökkent a klasszikus építőipari szakmák iránti diákkereslet.

A vállalkozások szerepvállalása elsősorban a nagyobb társaságok esetén kézzelfogható, ám a kkv-k is érdeklődnek. Érdemesnek jobban is, de ebben gátolja őket az irrtózatos adminisztrációs teher, amit a kicsik nem tudnak magukra vállalni. Ennek ésszerű és határozott mérséklésével az egy-két tanuló foglalkoztatására, oktatására alkalmas vállalkozók is nagyobb bátorsággal vállalkoznának a feladatra. A kamara ebben partner, hiszen szerintük is sok tartalék rejlik a rendszerben, ha nem veszik el a fontos, nem egyszerű hiányszakmákban dolgozó, kifizető és tapasztalt szakemberek oktatókedvét a túlzott papírmunkával.

A tanulókkal kapcsolatos költségek leírhatóak, meghozhatóak jelenleg két módon. Egyrészt tételek elszámolással (ez a nagyobb cégek számára kedvező út), másrészt átalánydíjban (ezt általában az egy-két tanuló foglalkoztatók választják). Pális Ferenc szerint ez utóbbi gyakorlatán lehetne és kellene jelentő-

Pális Ferenc, a Győr-Ménfőcsanak megyei KIK szakképzési vezetője

sen finomítani azzal, ha szakmacsoportonként határoznák meg az átalánydíj mértékét. Teljesen más költségszinten dolgozik ugyanis egy fodrász, mint mondjuk egy esztergályos. A számítások szerint a reális átalány évi 300-800 ezer forint lehetne tanulónként. A meghatározásnál az is figyelembe kellene venni, hogy a támogatás ne csak a képzés költségeit fedezze, de részben adjon módot fejlesztésekre is. A szakképzési vezető szerint ennek érdekében érdemes lenne az átalányból a tanulói juttatásokat kiemelni. A hiányszakmák esetén további ösztönzők bevezetése indokolt.

A frissen végzettek elhelyezkedési esélyeit elemezve a kamarai szakértő elmondta, hogy Győr-Ménfőcsanak megyében a gépipari szakmával rendelkezők biztos munkahelyre számíthatnak. Ha akarnak, akkor dolgozhatnak is. A kereskedelem és a vendéglátás területén a kereslet és a kínálat aránya nagyjából kiegyenlített, míg a szolgáltatásban, építőiparban érdekelt szakemberek a válság enyhülését, az eltervezett, de megtorpanó beruházások (például a bezenyei kasszinóváros) megindítását lesik.

Szakképzési reform az összefogással

Sikeres „road show” Somogyban, a megújulás jegyében

A gazdaság és munkaerőpiac elvárásainak megfelelő szakember utánpótlásképzés egy gyakorlat-orientált, duális rendszerű szakképzési struktúrában valósítható meg. Vannak megyék – mint például Somogy –, ahol nemcsak felkészültek a szakképzési reformra, hanem a változások elébe is mentek – tudtuk meg Gálné Mayer Judittól, a Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési vezetőjétől.

Fenyő Gábor

– 2011 tavaszán annak érdekében, hogy minél többen lássák a megújulás előtt álló duális rendszerű szakképzés előnyeit, felkerestük a TISZK-ek és a szakképző iskolák vezetőit, valamint a fenntartó önkormányzatokat, illetve tájékoztató fórumokat szerveztünk részükre a kamarában – mondta Gálné Mayer Judit, a Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési vezetője. – A „road show” keretében megkerestük a Somogyi TISZK vezetőjét és a megyei fenntartót, valamint a Marcali SZASZET-hez tartozó szakképző iskolákat és a fenntartó önkormányzatokat is. A Kaposvár TISZK-hez tartozó szakképzők részére a kamarában tartottunk konzultációval egybekötött előadást, a kaposvári önkormányzat vezetőit és szakképzési szakembereit pedig személyesen kerestük fel.

– Április végére több, mint 40 szakmában készültek el az új szakmai programok az MKIK koordinációjával végzett tananyagfejlesztés eredményeképpen, de a rengeteg sajnós túl későn, csak augusztus végén jelent meg és lépett hatályba.

– Így Somogyban az új, hároméves gyakorlat-orientált duális képzési struktúra csak a következő tanévtől indul(hat) be, mégsem volt hiába való a munkánk. A megyeszékhelyen a LIA alapítványi iskolában, Siófokon pedig a Krúdy Gyula Szakképző Iskolában ugyanis már az új tan-

anyagok alapján kezdték meg a képzést – igaz, most még csak a kétéves struktúrában.

– A megyei kamarák feladatai között új elemként jelenik meg a pályaválasztási tevékenység.

– Amit mi itt Somogyban amolyan önként vállalt feladatként már négy éve végzünk. Túlsúlyban van a gimnáziumokba való beiratkozás a szakmai képzéssel szemben; ezt szeretnénk valahogy korrigálni, hiszen Somogyban, a Dél-Dunántúlon is vannak hiányszakmák. Évről évre egyre több helyszínen szervezzük meg a pályaválasztási „road show”-nkat. Elsőként az általános iskolák igazgatóit, a 6-8. osztályos tanulókat osztályfőnökeiket, a pályaválasztási felelősöket kerestük meg. Ebben a hónapban a megyében már öt kistérségben tartjuk (tartottuk) meg részükre a tájékoztatóinkat. Ennek köszönhetően egyre több általános iskola szülői értekezleteire kapunk meghívást, s már több alkalommal osztályfőnöki órákon is lehetőségünk volt a szakképzés felé irányítani a gyerekeket.

– A mai világban nem elhanyagolható szempont, hogy a szorgalmas és jól teljesítő tanulók rendszeres havi pénzjutalomban is részesüljenek.

– Régióként tíz meghatározott szakmában szakiskolai tanulmányi ösztöndíjat kapnak a tanulók, amely 10 ezertől 30 ezer forintig terjed. Emellett Somogyban a hegesztő, kőműves, gépi forgácsoló, gazda és ápoló szakmát választók a tanulószervezős

Gálné Mayer Judit, az SKIK szakképzési vezetője

keretében minimum a minimálbér 40 százalékát kapják, ami idővel csak tovább emelkedik. Így a hiányszakmában dupla támogatás jár, vagyis a havi juttatás akár a minimálbér nagyságát is elérheti. Nagy eredménynek tekinthető, hogy Somogyban ebben a tanévben – ha minimális mértékben is – emelkedett a szakképző évfolyamokon beiskolázott tanulók létszáma, amely a hiányszakmák támogatása mellett úgy gondolom, hogy a pályaválasztás terén végzett munkánknak is köszönhető.

– Miben keresendő a siker kulcsa?

– Az összefogásban. Mind a vállalkozásokkal, mind az iskolákkal, mind pedig a szakképzés különböző szintjén tevékenykedő szervezetekkel, szakemberekkel egyaránt folyamatos, szoros együttműködésre törekszünk. Öt szakképzési tanácsadónk járja folyamatosan a gyakorlati képzést biztosító vállalkozásokat és a szakképző intézményeket, hogy Somogy minél sikeresebb lehessen a szakképzési reformban.

Négy-öt ezerrel csökken a gyereklétszám a fővárosban

A duális képzés jól szervezhető

A Fővárosi Önkormányzat elkészítette az úgynevezett Budapest modellt, ez a szakképzésben olyan strukturális módosításokat tartalmaz, amelyek eredményeként működőképes és fenntartható rendszer jön létre – hangsúlyozta Pölöskei Gáborné, az Oktatási, Gyermek- Ifjúságvédelmi Főosztály vezetője. A koncepció figyelembe veszi a demográfiai helyzet alakulását is: számítások szerint a következő időszakban a régióban négy-öt ezerrel csökken a gyerekszám.

Pölöskei Gáborné, a Fővárosi Önkormányzat főosztályvezetője

Losonczy Lívია

Budapest helyzete némileg különbözik a régió egészétől, ugyanis a fővárosban inkább szakközépiskolákban, míg Pest megyében főként szakiskolákban folyik a képzés. Jövőre várhatóan a fővárosban is növekszik a szakiskolai létszám, ugyanis azok a tanintézmények, amelyek vállalják a gyakorlati oktatást, rendelkeznek a szükséges humán erőforrással, és tárgyi feltételekkel, helyileg is elindíthatják az új szakiskolai kép-

szont sajnálják, hogy a köznevelési törvény értelmében, a szakiskolákban a jövőben már nem a Nemzeti Alaptanterv határoz a közismereti tárgyakról. Véleménye szerint a szakiskolákban is központilag kell meghatározni, hogy mit oktassanak és milyen mennyiségben, nemcsak az arányokat, hanem a tartalmat is: ezt mindenképpen javasolni kívánják a köznevelési törvény finomításánál.

A főosztályvezető hangsúlyozta, hogy a rendszert nagyon nehezen lehet átalakítani intézménybezárással nélkül. A gyereklétszám a következő időszakban jelentősen csökken, a mélypontot az előrejelzések szerint a 2013-14-es tanévben éri el. Módosítani kell a térségi integrált szakképző központok meglévő struktúráján is. A TISZK-eket intézményesítik, mivel bizonyos tevékenységek – például a vagyongazdálkodás – csak központosítva kezelhetők. Megszüntetik az iskolák önálló gazdálkodását, és központi gazdasági szervezeteket hoznak létre, amelyek biztosítják a személyi és technikai működtetéssel kapcsolatos költségeket. A szakmai gyakorlattal összefüggő napi kiadásokra az iskolák saját kereteket kapnak. Az újítások közé tartozik a koordinációs irodák megalakulása: ezek hálózatként látják el a nem kötelező, például a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat. A későbbiekben ezek az irodák végzik majd a pályorientációt és beiskolázást érintő tevékenységeket, így várhatóan kiszűrhetőek lesznek a jelenleg még meglévő párhuzamosságok.

Félmilliárd a győri szakképzés fejlesztésére

Erős a kapcsolat a cégekkel

Tíz esztendeje folyik a duális szakképzés a győri szakiskolák és az Audi Hungária Kft. részvételével. A programban résztvevő intézmények ez idő alatt mintegy ezer tanulót adtak az óriásvállalatnak, akik közül nagyon sokan felnőttként is a cég kötelékében maradtak. Ez az arány eléri a 80 százalékot.

Hollenczer Lajos, a Pattantyús Ipari Szakközépiskola igazgatója

Kiss Géza

A Lukács Sándor Mechatronikai és Gépészeti Szakképző Iskolaival, a Pattantyús Ábrahám Géza Ipari Szakközépiskolával és a Kossuth Lajos Ipari Szakközép-, Szakiskolával kötött együttműködés példaértékűvé vált, hiszen a képzési programhoz időközben több helyi, illetve regionális társaság is csatlakozott. Ezen kívül más szakképző intézeteket is találunk a diákjaiknak korszerű elméleti és gyakorlati ismereteket nyújtani kívánó iskolák sorában. A kialakult rend szerint az elméletet az iskolapadban, míg a gyar-

korlatot az üzemekben, vagyis az üzemek által felszerelt tanműhelyekben sajátíthatják el a gyerekek. A diákokkal tanulószerveződések kötnek és amennyiben kölcsönösen elégedettek a feltételekkel, akkor a tanuló évek végén a fiatalok álláslehetőséghez is jutnak a képzésben szerepet vállaló cégnél.

Az Audinál maradvá: a gyárban évente mintegy 100 tanuló, autószerelő, mechatronikai műszerész, autógyártó, elektrotechnikai technikus, erősáramú elektrotechnikus, elektronikai technikus, elektronikai technikus képzésükkel. Hollenczer Lajos arról is tájékoztatott, hogy a szakmai tananyaggal kapcsolatban egészen konkrét igények érkeztek és a piaci követelmények változásával érkeznek is a cégektől. A társaságok a Győri TISZK-en keresztül anyagilag is támogatják a náluk folyó munkát. A szakközépiskolában egyelőre jellemző módon a helyi tanműhelyekben folyik a gyakorlati képzés. Tanulói szerződése jelenleg kilenc diákjuknak van. A képzés magas színvonalát igazolja, hogy a végzősök nagy számban tovább tudnak tanulni – valamivel több, mint 50 százalékuk egyetemi-főiskolai szintre kerül. A többieknek sincs elhelyezkedési gondjuk, a város, illetve a régió cégei keresik és alkalmazják őket. Aki akar, dolgozhat és boldogulhat – fogalmazott az iskolaigazgató.

Rozman Richárd, a személyi ügyekért felelős igazgató a múlt tanév végén 65 pályakezdő, friss szakmunkás bizonyítványval rendelkező munkatársat szöszönthetett a gyáróriás munkatársai között – míg tízenkét diák továbbtanult, akik csak később, de képzettebben kerülhetnek vissza a kollektívába.

Győr szakképzése csak az idén félmilliárd forintos techno-

A duális szakképzés szakmai dokumentációinak fejlesztése

Átlátható, logikus követelményrendszer

Az új kormányprogram alapján, mely a duális képzést támogatja, újja kell építeni a hazai szakképzést. Ezzel összhangban sürgető feladat a szakmai követelményrendszer átalakítása, amelyben kiemelkedő szerepet kapott a gyakorlati képzés. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara - a kormányval, majd a Nemzetgazdasági Minisztériummal kötött megállapodás alapján – összesen 125 szakképesítés szakmai tartalomszabályozását kapta meg. Ez azt jelenti, hogy az eddigi 26 szakképesítés mellé újabb 99 szakképesítés került a kamara hatáskörébe.

Gubicza Zsanett

Az idén januárban 48 szakképesítés esetében kezdődött meg a nyolc osztályra épülő három éves magyar duális szakmunkásképzés szakmai dokumentációinak fejlesztése. A munka a szakmai és vizsgakövetelmények, valamint a központi programok felülvizsgálatát, majd fejlesztését jelentette.

Irányvonalak, célok

A fejlesztés megkezdésekor szakmai koncepcióban foglaltuk össze a kamara irányelveit, ennek mentén folyt a fejlesztő munka. Minden a munkacso-

portban tevékenykedő szakértőknek e célok megvalósulásához kellett igazítani a szakmai tevékenységét. Az elérendő célok a következők voltak:

- OKJ-ban szereplő szakképesítések számának racionalizálása, szakképesítések összevonása, törlése;
 - modulok tartalmában való duplikációk törlése;
 - kompetenciák számának csökkentése, szakmai kompetenciák hangsúlyozása;
 - új központiprogram-struktúra: helyi tantervi részletességgel való kidolgozás;
 - gyakorlati képzés helyszínének meghatározása: 9. évfolyam kizárólag vállalati tanműhely, kamarai garanciával.
- Az elkészült dokumentumokban megvalósultak a kitűzött célok, sokkal átláthatóbb, logikusabb, letisztult követelményrendszert sikerült összeállítani. Számos kettőséget töröltünk az anyagokban, több szakképesítésnél új közös modulokat alakítottunk ki. Ilyen például a vendéglátás szakmacsoport, ahol három közös modul hoztak létre a szakács, pincér, cukrász, vendégfogadás szakképesítésekben.

A táblázat az elért célok indikátoraiából néhány példát szemlélte.

Országos véleményezés

A kamara az új tanügyi dokumentumokat országos véleményezésre bocsátotta. A cél az volt, hogy az anyagok minőségi színvonalát és szakmai tartalmát a szakképzés minden szereplője javíthassa javaslataival, véleményével, kiegészítésekkel. Ennek érdekében több csatornán is lehetőség volt az anyagok szakmai módosítására még a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz való benyújtás előtt. A szakmai és vizsgakövetelményeket, valamint a központi programokat a kamara honlapján indított interaktív fórumon is lehetett véleményezni. A véleményezés lehetőségéről 650 iskola és közel 4000 gyakorlati képzéssel foglalkozó gazdálkodó szervezet értesült. Egyeztetés céljából az anyagokat megkapta minden, a szakmában érintett szakmai szervezet, érdekképviselet, munkaadói szervezet, valamint

Az elkészült tanügyi dokumentációkhoz kapcsolódó jogszabályok:

- 2011. július 18-án megjelent az új OKJ-ról szóló 133/2011. (VII. 18.) kormányrendelet, amely a 84. Magyar Közlönyben jelent meg (www.magyarkozlony.hu).
- 2011. augusztus 19-én megjelent az új SZVK-khoz kapcsolódó Közismereti, Közéleti és Életvezetési Program, amely elérhető az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet honlapján: <http://www.ofi.hu/hirek-aktualitasok/kozismereti-kozeleti>.
- 2011. augusztus 23-án megjelent a Nemzeti Erőforrás Minisztérium Oktatásért Felelős Államtitkárnak és a Nemzetgazdasági Minisztérium Foglalkoztatáspolitikáért Felelős Államtitkárnak közös közleménye, amely elérhető a <http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium/foglalkoztataspolitikaert-elelos-allamtitkarsag/hirek/a-nemzeti-eroforras-miniszterium-oktatasi-allamtitkaranak-linken>.
- 2011. augusztus 25-én megjelent a Magyar Közlöny 99. számában az új szakmai és vizsgakövetelményekről szóló 15/2008. (VIII. 13.) SZMM rendelet módosítása, amely elérhető a <http://magyarkozlony.hu/> linken.
- 2011. augusztus 29. óta a fenti dokumentumokhoz kapcsolódó központi programok hozzáférhetőek: https://www.nive.hu/index_sec.php.

a Felnőttképzők Szövetsége is. Véleménynyilvánításra a területi kamarák és bizonyos szakképesítésekben a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által szervezett szakmai fórumok keretében is lehetőség nyílt. A beérkező véleményeket, javaslatokat továbbítottuk a dokumentációkat kidolgozó szakértői munkacsoportoknak, és – felülvizsgálat után – az érdemi észrevételeket beépítették az anyagokba. Az így véglegesített szakmai

dokumentációkat 2011. április 28-án a kamara betervezte a Nemzetgazdasági Minisztériumnak, és gyorsított közigazgatási egyeztetés keretében kérelmezte annak elfogadását.

A kiadott szakmai és vizsgakövetelményekhez kapcsolódó rendelet lehetővé tette, hogy a 2011. szeptemberében indított képzési formáról és alkalmazott szakmai és vizsgakövetelményekről a fenntartó, illetve képzőintézmény dönthessen.

Teljes képzési idő: 3552 óra /3 tanév	
Civilizációs ismeretek+osztályfőnöki+testnevelés	Szakmai ismeretek (elmélet + gyakorlat)
959 óra	2593 óra
	Szakmai elmélet
	Szakmai gyakorlat
27%	73%
690 óra	1903 (1603 + nyári gyakorlat =140+160)

Szakképesítés megnevezése	Struktúra	Részszak- képesítések száma (db)	Elágazások száma (db)	Ráépülések száma (db)	Modulok száma (db)	Vizsgaidő (perc)
Épületgépészeti csőhálózat- és berendezés-szerelő	Régi	4	4	2	7	1350
	Új	3	3	5	5	735
Elektronikai műszerész	Régi	1	0	0	4	1200
	Új	1	0	1	3	780
Ács-állványozó	Régi	1	0	0	7	1290
	Új	1	0	0	4	960
Kőműves	Régi	5	0	1	9	1440
	Új	0	0	1	5	840
Bútorasztalos	Régi	4	0	1	9	1170
	Új	3	0	1	6	870
Bolti eladó	Régi	0	6	0	3	510
	Új	0	6	0	3	245
Cukrász	Régi	0	0	0	5	990
	Új	0	0	1	5	765

Gazdasági recesszióban is fontos a szakembergárda kinevelése

A tanulóknak is bizonyítaniuk kell

A Danubius Hotels Group aktív szerepet vállal a szakács-, cukrász- és pincértanulók gyakorlati oktatásában, egyike a legtöbb tanulószereződést kötött magyarországi cégeknek. A tapasztalatokról Péter Adriennel, a cégcsoport emberi erőforrások igazgatójával beszélgettünk.

Körösi Katalin

– Jelenleg mennyi fiatal foglalkoztatnak tanulószereződéssel, mely szakmákban, s ez milyen földrajzi eltéréseket mutat?

– A Danubius Hotels Group a 2011/2012-es tanévben 29 középfokú intézmény 501 szakmunkás-tanulójának biztosítja a gyakorlati helyet budapesti és vidéki szállodáiban: Hévízen, Sárváron, Bükön, Sopronban, Győrben és Pécsen. A fővárosi szállodáinkban 157 szakács-, 82 cukrász- és 131 pincértanulót foglalkoztatunk, vidéken pedig szakács szakmában 78, cukrászok esetén kilenc, a pincéreknél pedig 44 tanuló részére nyújtunk magas szintű gyakorlati oktatást. Ezen túl a soproni Danubius Szakképző Iskola tanuló (118 fő) szakmai fejlődését biztosítjuk.

– Milyen tapasztalatai vannak a tanulószereződések rendszeréről, illetve annak változásairól?

– A tanulószereződés pár évvel ezelőtti bevezetése nagy terhet rótt a gazdálkodó szervezetekre.

Azon túl, hogy a tanulófoglalkoztatással kapcsolatos adminisztratív feladatok megsokszorozódtak, a cégeknek megvan köve a kezük a tekintetben, hogy esetenként a munkához való negatív hozzáállással bír, a munkafegyelmet betartani nem képes, valamint gyenge szakmai tudású és motiválatlan tanulókkal kénytelen együtt dolgozni. Ezzel szemben a tanuló következmény nélkül bármikor felmondhatja tanulószereződését a gazdálkodó szervezetnél. A Danubius Hotels Group Emberi Erőforrások Igazgatósága ezen tapasztalatok birtokában azt a stratégiát tűzte zászlajára, hogy a vállalatunknál gyakorlatukat töltő szakmunkás-tanulók bizonyíthatassák rátermettségüket, szakmai elhivatottságukat és ezzel érdemeljék ki, hogy az egy évre kötött tanulószereződés-

süket a következő gyakorlati évre is megkössük velük.

– Az előrehozott szakképzés rendszere hogyan érinti a szállodaipar szempontjából lényeges szakmákat, szakmacsoportokat? Milyenek az első tapasztalatok?

– Egyelőre nem tudunk széleskörű tapasztalatokról beszámolni, hiszen jelenleg mindössze hét fő „előrehozott” szakmunkás-tanuló teljesíti gyakorlatát budapesti szállodáinkban. A gyakorlati képzést folytató tanulófelelőseink véleménye szerint általában könnyebb és zökkenőmentesebb a fiatalabb tanulók foglalkoztatása, a munkafegyelmet betartani nem képes, valamint gyenge szakmai tudású és motiválatlan tanulókkal kénytelen együtt dolgozni. Ezzel szemben a tanuló következmény nélkül bármikor felmondhatja tanulószereződését a gazdálkodó szervezetnél. A Danubius Hotels Group Emberi Erőforrások Igazgatósága ezen tapasztalatok birtokában azt a stratégiát tűzte zászlajára, hogy a vállalatunknál gyakorlatukat töltő szakmunkás-tanulók bizonyíthatassák rátermettségüket, szakmai elhivatottságukat és ezzel érdemeljék ki, hogy az egy évre kötött tanulószereződés-

Péter Adrienn, a Danubius Hotels Group emberi erőforrások igazgatója

– Sikerül-e közelíteni a hazai iskolarendszerű szakképzés szerkezetét a gazdasági szereplők, azon belül is a szállodaipar igényeihez?

– Az elmúlt években problémát jelentett szállodáink tanulóigényének kielégítésekor, hogy fokozatosan egyre kevesebben jelentkeztek pincérnek. A szakácsok és a cukrászok esetében ezt a negatív tendenciát nem tapasztaltuk. Nehézséget

okoz azonban a tanulók létszámának egyenletes elosztása az „A” és „B” tanítási heteken, annak ellenére is, hogy „széles a választék”, azaz csaknem harminc iskolából érkeznek hozzánk tanulók. Az alapproblémát abban látjuk, hogy számos intézmény szakmánként mindössze egy osztályt indított, így előfordul a tanulók torlódása a gyakorlati helyen. Az egyik héten például tíz szakácstanuló is jön gyakorlatra, a másik héten pedig csak ketten jelennek meg. A Danubius elismert szakemberei többször jelezték az elméleti és szakmai ismereteket összeállító intézmények felé, hogy az iskolai szakmai követelmények nem minden esetben felelnek meg a mai kor igényeinek, a szakmai tananyagok korszerűsítésre szorulnak.

– A magyar turisztikai és szállodaipart a gazdasági recesszió rendkívül kedvezőtlenül érinti. E negatív tendenciák mennyiben befolyásolják a szakképzésben való szerepvállalásokat?

– Vállalatunk több évtizede példaeértékű kapcsolatot ápol a szakképző iskolákkal. Azon túl, hogy évente több száz fiatal szakemberjelöltet fogadunk gyakornokként szállodáinkban, minden évben nívós tanulóversenyt is rendezünk számukra, ezzel is gazdagítva szakmai tudásukat, továbbá felkészítjük őket a munka világában rájuk váró egészséges versenysituációkra. Ezt a foglalkoztatási morált az aktuális igényeinkhez igazítva a jövőben is fenn kívánjuk tartani.

– Tudnak-e perspektívát kínálni az Önöknél foglalkoztatott fiataloknak?

– Tanulóink száma évek óta kiegyensúlyozott szállodáinkban, a végzett tanulók számára azonban az évek során mind kevesebb munkalehetőséget tudunk felajánlani. A Danubius Hotels Group felelősséget vállal tanuló-ért a tanulási éveikben: korszerű szakmai ismereteket adunk át a fiataloknak, minőségi alapanyagokat és eszközöket biztosítunk a szakma elsajátításához, valamint biztonságos terepet nyújtunk a gyakorlatozáshoz, a tapasztalatgyűjtéshez.

Átláthatóbbá kellene tenni a rendszert

Duális képzés és tanulószereződéses rendszer működik a postánál

A gyakorlati képzés az erre kijelölt postahivatalokban zajlik, az elméleti ismeretek tanításával párhuzamosan – tájékoztatott dr. Endresz Ernő, a Magyar Posta Zrt. Oktatási Központjának vezetője, aki egyetért e képzési forma általánossá tételével. Ugyanakkor a szakképzéssel kapcsolatos anomáliák felszámolására is vannak elképzelései.

Endresz Ernő, a Magyar Posta Zrt. Oktatási Központjának vezetője

K. Tóth László

A Magyar Posta Zrt. évente több száz szakközépiskolai tanuló számára biztosít államilag támogatott gyakorlati képzést. Az országban 16 oktatási intézményben folyik OKJ-s postai ügyintéző szakképzés. Az elméleti ismeretek tanításával párhuzamosan a kijelölt postahivatalokban gyakorlati képzés zajlik, a zártkörűen működő részvénytársaság mindig is duális szakképzést folytatott.

– Egyetérték a duális képzés bevezetésével, ugyanis nem tudok olyan szakképzést elképzelni, ahol a gyakorlati tudást csekély óraszámokban sajátítják el a növendékek. Nem szabad megengedni, hogy a gyakorlati oktatás alacsony szintű legyen, mert a megfelelő szintű munkavégzéshez meg kell tanulni a mesterfogásokat – hangsúlyozta Endresz Ernő, a Magyar Posta Zrt. Oktatási Központjának vezetője.

A növendékek az egy évig tartó képzés alatt az általános postai szakirányt tanulják meg, s akit felvesznek postahelyekre, bekerülnek a rendszerbe, és ekkor továbbképzéssel szakosodhatnak például értékesítésre, küldeménykezelésre vagy pénzforgalmat bonyolító területre. Endresz Ernő hozzátette: a postások is egy életen át tanulnak, hiszen a világ fejlődésével újabb

és újabb feladatokat kell ellátniuk.

Ez mind szép, de a képzésnek megvannak az árnyoldalai is – mondta. Hosszú évek tapasztalata azt mutatja, hogy a tanulók a szakmaválasztáskor a legtöbb esetben nincsenek annak tudatában, mire is vállalkoznak. Ennek következtében jelentős az évközi lemorzsolódás (gyakran közvetlenül a szakmai vizsga előtt). Azok közül, akik sikeres vizsgát tesznek, csak szintén kis hányad helyezkedik el a postán. Mindez jelentős anyagi és oktatási kapacitást emészt fel mind az iskola, mind pedig a posta részéről. Érdemes lenne megfontolni az egyes szakképzések esetében a jelentkezések előtt történő szakmai alkalmasság és motiváció mérését – javasolta a posta oktatási központjának vezetője.

Jelenleg a gyakorlati képzésben résztvevőkkel – jogszabály alapján – a Posta tanulószereződést köt. Ennek keretében a növendékek havi díjazásban részesülnek. Az érvényben lévő jogszabályok alapján a gazdálkodó gyakorlatilag nem mondhatja fel a tanulószereződést, míg a tanuló szinte bármikor. Ez a kiegyensúlyozatlan helyzet azt is lehetővé teszi, hogy a növendék a teljes szakképzés alatt felvegye a juttatását, miközben a gyakorlati vizsga előtt megszünteti a szerződését (nincs például visszafizelési kötelezettség). Ezzel nem teljesült a jogalkotói szándék, hiszen a tanulókból nem lett szakképzett munkaerő. Ám egyéb anomáliák is léteznek a szakképzés terén.

– Tekintettel arra, hogy a jelenlegi szakképzési rendszerben az első szakképesítés megszerzését az állam biztosítja, lehetnek olyan tanulók, akik abban érdekeltek, hogy egymás után több szakképzésben részt vegyenek, a tanulószereződésnek köszönhetően évekig juttatásban részesüljenek, azonban nem lesznek szakképzettek. Ez valószínűleg a jövőben is így fog működni, hiszen a tanulószereződéses képzés finanszírozott munkanélküliség – hívta fel a figyelmet Endresz Ernő.

Szerinte az is problémát jelent, hogy gyakorlati képzéshez

kapcsolódó egyes költségek elszámolható szakképzési hozzájárulás terhére, ám ennek rendszere meglehetősen bonyolult. Szükséges lenne a vonatkozó jogszabályokat összehangolni és a joghézagokat kiszűrni. Véleménye szerint az olyan nagyméretű cégeknél, mint például a Magyar Posta, megoldható, hogy mindenre megfelelően képzett szakemberek álljanak rendelkezésre. A kis- és középvállalkozások ezt nem tudják biztosítani. A kisvállalkozások jellemzően elrettennek az óriási és bonyolult adminisztrációtól, ezért inkább nem vesznek részt a szakképzésben. A szakember úgy látja, megfontolandó lenne ezt a rendszert egyszerűbbé, átláthatóbbá tenni, hiszen kiemelten fontos, hogy a kisvállalkozások is csatlakozzanak a gyakorlati képzéshez. A szakképzés folyamán alaposan megismerhetik, a szakma aktuális igényei szerint formálhatják a leendő alkalmazottjukat. A szakember szerint mindezzel és egy ehhez kapcsolódó foglalkoztatási járulékkedvezményrel növelhető lenne a foglalkoztatás szintje.

– A Postánál jellemzően érettségire épülő képzés folyik, ami várhatóan a tervezett intézkedések után is változatlan marad. Az alapszakmák esetén az oktatási kormányzat szeretné a 14 éves kortól kezdődő szakképzés bevezetését, mely lehetővé teszi a nyolc éves általános iskolai tanulmányokat követő szakmai képzésben való részvételt. Az érintett alapszakmák esetén kiemelten fontos a kisvállalkozások bevonása a szakképzés rendszerébe, hiszen ezekenél a szakmáknál jellemzően a kétkezi munkákról van szó, s azokban nagyon nagy hangsúlyt kell kapnia a gyakorlati képzésnek – szögezi le Endresz Ernő. Hozzátette még, hogy a képzésben markánsabban meg kellene jelennie az egyéniség nevelésének, mert akkor válik valaki jó szakemberré, ha meg is becsüli a saját munkáját. Sok esetben a társadalmi elismerés sem a legjobb, de az embernek bíznia kell a szakmában, amit választott.

– Meggyőződésem, hogy a szakképzés jövője nem csak az elmélet és a gyakorlat helyes arányában rejlik, hanem a szakma megbecsülésében is. Ezért a társadalomnak is el kellene ismernie a szakmunkák rangját – emelte ki végzetül.

A tanulókat kell a szakképzés középpontjába állítani

Most minden iparos számol

A hagyományos iparos szakmákat, illetve a túlnyomórészt kis- és mikro vállalkozásokat képviselő Ipartestületek Országos Szövetsége (IPOSZ) nagy várakozással tekint a szakképzési törvény változásai elé. A reményekről Solti Gábor, az IPOSZ nemzetközi és oktatási igazgatója nyilatkozott lapunknak.

Munkatársunktól

– Az iparosság több kifogást is támasztott a tanulószereződések rendszerével szemben, mindegyiket azt, egyoldalúan védi a tanuló – számol be tapasztalatról Solti Gábor. – Az eddigi gyakorlatban számos kérdés tisztázatlan volt, például a felelősségvállalás, azaz például ha a tanuló kárt okoz valamely nagy értékű berendezésben, ki viseli ennek költségeit. Komoly gondjaink voltak a motivációval is. Sok iparos azért nem foglalkoztatott tanulókat, mert nem akart velük verszódni. Nem jártak be, kések, kimaradoztak. Ezért üdvözljük az új koncepció azon törekvéseit, amelyek a tanuló kötelezettségeire irányulnak. Kívánatos lenne ezen kívül megszűrni a szakiskolába bekerülő gyerekeket, a tudatos pályaorientációt pedig már az általános iskola hetedik-nyolcadik osztályában el lehetne kezdeni.

A finanszírozás rendszere sem kedvezett a tanulószereződések elterjedésének. Az IPOSZ helyes iránytnak tartja a szakcsoportos

átalányra törekvés elvét, ám nagyon sok múlik majd a részletes szabályozáson.

– Nem ismerjük még a szorzókat, nem tudjuk, hogy a jelenleg 440 ezer forintos alapösszegnek mekkora része jut majd az egyes szakmáknak – mondja a szakember. – Most minden iparos számol, hogyan érné meg a legjobban. A gyakorlat fogja majd megmutatni, hogy a szorzókat eltalálták-e vagy sem, illetve mindez ténylegesen elegendő lesz-e ahhoz, hogy áttörő változást idézzen elő a tanulóértékelésben.

A gazdaság és a szakmai képzés közelítése érdekében Solti Gábor véleménye szerint helyi szinten erősíteni kell a kapcsolatot a szakiskolák, a TISZK-ek és a vállalkozások között. Azokban az országokban, amelyekben a magyar szakképzési stratégia is néven nevez és követendő példának tekint – Svájcban, Ausztriában vagy Németországban – az iskola és a gazdaság közötti viszonyrendszer középpontjában nem az iskola érdeke, de még csak nem is a gazdálkodóé, hanem elsősorban a tanuló érdeke áll. Ezekben az országokban

a képzés rendkívüli mértékben gyakorlatorientált, azért nevezik duális képzésnek, mert a gyakorlati oktatás túlnyomórészt „kinn” történik, a vállalkozásoknál.

– Nem szerencsés azonban úgy fogalmazni, hogy a duális képzést be kell vezetni Magyarországon – teszi hozzá Solti Gábor. – Több száz éve, mióta az iparosság létezik Magyarországon, mindig is duális szakképzést folytattak. Nincs tehát másról szó, mint az elmúlt évtizedekben rendkívül elhajlott szakképzési rendszert vissza kell téríteni arra a történelmi útra, amelyet a képzés területén a magyar szakmunkások mindig is jártak. Annnyiban nyilván változott a helyzet, hogy bonyolultabb lett a globalizált világ és a technológia, az elmélet és a gyakorlat közötti határokat nehezebb élesen meghúzni. Az iskola és a vállalkozások között ezért nagyon rugalmas kapcsolat felépítésére van szükség. Előfordulhat ugyanis akár a képzés első évében is, hogy az iskolának bizonyos technológiai naprakész oktatása érdekében megállapodást kell kötnie egy vállalkozással, és fordítva. A másik oldalon pedig növelni kell a szakmai gyakorlatot irányító vállalkozások szakmai felkészültségét. Ennek ellenőrzését a gazdasági kamara végzi, reményeink szerint a jövőben a szakmai szervezetek fokozott bevonásával.

Mercedes: Kecskeméten indult a duális képzés

Biztos munkahely a jó tanulóknak

A német mintájú duális műszaki képzést – talán nem véletlenül – hazánkban elsőként a Mercedes vezette be kecskeméti gyárában. A 34 tanulószereződéses diák számára idén szeptembertől három szakmában kezdődött meg az oktatás, igazodva az autógyár igényeihez. Az elméleti és a gyakorlati oktatás aránya 30-70 százalék.

Munkatársunktól

Magyarországon sokan beszélnek a duális képzésről, de mi vezettük be és erre nagyon büszkék vagyunk – mondta a tanévnyitón a gyár egyik vezetője, hozzátéve, hogy a kecskeméti tapasztalatok meggyőzik majd a többi magyar vállalatot is az ilyen típusú műszaki oktatás fontosságáról. A tanulókkal három éves szerződést kötöttek, a képzés pedig hasonló, mint a németországi, és mivel elkezdődött a prototípusok gyártása, a diákok élesen szerezhetnek tapasztalatot a gyártási folyamatokról. A Németországban évtizedek óta sikeresen működő képzési forma lényege, hogy a diákok az első évfolyamtól kezdve gyakorlati oktatáson is részt

vesznek, és három év alatt szakmunkás bizonyítványt szereznek. Az anyacég egyébként Németországban évente több ezer tanulóval köt hasonló megállapodást. Hozzájuk hasonlóan, a jó tanuló tanulószereződéses kecskeméti diákok biztos álláshoz jutnak a Mercedesnél.

– Az első évfolyam számára három – gépjármű mechatronikus, mechatronikai karbantartó illetve gépjármű karosszéria előkészítő és felületbevonó – szakmában kezdődött meg a képzés. Az elméleti tárgyak tanítása a Kecskeméti Műszaki Szakképző Iskolában folyik. A tanterv részeként a szakmunkás-tanulók német nyelvi képzésben is részesülnek.

A gyakorlatorientált képzés három lépcsőben valósul meg. A kormány és a Magyar Keres-

kedelmi és Iparkamara tavaly novemberben megállapodást kötött a duális oktatási rendszer bevezetéséről, idén szeptembertől megkezdődött a képzés a kecskeméti szakiskolában, harmadik lépésként pedig a régióban működő járműipari beszállító, gép- és fémpipari vállalatok is bekapcsolódnak partnerként a szakmai képzésbe.

A gyakorlati oktatás mellett a tanműhelyben folyamatos a vizsgáztatás, zajlik a pályázók kiválasztása is. A jelentkezőknek nem feltétlenül kell németül tudniuk, a szükséges nyelvi oktatást biztosítják a számukra. Most is vannak olyan alkalmazottak, akik napi 4-6 órában tanulnak németül. A tervet szerint az év végére a gyárban dolgozók száma elérni majd a kétezret, és közülük 1700 magyar munkavállaló lesz. A termelés beindítása után a beszállítókkal együtt a régióban közel tízezer embernek fog munkát biztosítani a jelenlegi legmagasabb technikai színvonalat képviselő gyár.

Akkreditáció a gazdálkodó szervezeteknek

A gyakorlati képzés kétszintű ellenőrzése

Napjainkban a munkaerőpiac elvárja, hogy már a pályakezdő munkavállaló is a munkakörnyezetben magabiztosan mozgó, szakmailag, főként gyakorlati készségeiben jól felkészült legyen. Az elmúlt években sokat változtak a munkavállalókkal szemben támasztott követelmények. Ma már nem elég a szakma magas fokú ismerete, fontos, hogy a munkavállaló átlássa a cég szervezeti felépítését, ügyviteli eljárásait is.

Laczkó Gabriella

A szakképzésben résztvevő tanulók gyakorlati oktatása – a munkaerő-piaci igényeknek megfelelően – részben vagy teljes mértékben életszerű körülmények között, azaz a gazdálkodó szervezetekhez kihelyezett formában történik.

A három éves duális képzési rendszer bevezetésével még nagyobb hangsúlyt kap a kihelyezett gyakorlati képzés. A második évtől kötelező jelleggel, megemelt gyakorlati óraszámokban tanulják a szakmunkás tanulók a szakma gyakorlati fogásait. Az iskola falain kívüli képzési forma csak akkor érheti el célját, ha a cégeknél magas színvonalon biztosítottak a megfelelő személyi és tárgyi feltételek, a képzés pedig a jogszabályok betartásával folyik. A döntéshozók a szakképzési törvény felhatalmazásával a gazdasági kamarák illetékességébe utalták a gazdálkodó szervezeteknél folyó gyakorlati képzés ellenőrzését. A kamarák tizenötödik éve végzik a mára kétszintűvé fejlesztett ellenőrzési tevékenységet.

Az első szintű ellenőrzés célja a minimumfeltételek meglétének vizsgálata, azaz a gyakorlati képzést végző gazdálkodó szervezetek személyi és tárgyi feltételeinek ellenőrzése, összekapcsolva a gazdálkodó szervezetek felkészültségének, adottságainak, a jogszabályokban előírt képzési feltételek biztosításának értékelésével, amely közigazgatási eljárás keretében határozat kiadásával zárul.

Ezen a szinten folyó egyik ellenőrzési forma a bevezető ellenőrzés, amely egyrészt a szükséges személyi és tárgyi feltételek rendelkezésre állását ellenőrzi, azaz a munkahely képzőhelyi minőségét vizsgálja. Másrészt a gyakorlati képzésbe belépő cégek részére szakmai, módszertani, jogi tanácsadással segíti elő a minél tudatosabb, magas színvonalú gyakorlati képzés lehetőségét. Értelemszerűen az ilyen ellenőrzések során az ellenőrzést végzők még nem találkoznak tanulókkal, hiszen az adott gazdálkodó szervezet felkészültségét vizsgálják, azt, hogy az addig munkahelyként funkcionáló szervezet mennyire felel meg a tanulók foglalkoztatásával szemben támasztott követelményeknek. A helyszíni látogatás során készült felmérés arra vonatkozóan is információt szolgáltat, hogy milyen szakképzésekben és mennyi ta-

nuló képzését tervezik. Ezzel a gazdaság befogadó készségéről kaphatunk képet.

A másik ellenőrzési forma ezen a szinten az évközi ellenőrzés, amelynek célja a folyamatközi minőségbiztosítás. Az ellenőrzés a már képzést folytató cégek képzési tevékenységét, a feltételek teljesülését hivatalos vizsgálni, illetve a problémás cégek munkájának figyelemmel kísérését szolgálja.

Az emelt szintű minősítés (akkreditáció) célja a képzés minőségének vizsgálata, amelyre azoknál a vállalkozásoknál kerül sor, amelyek a gyakorlati képzés költségeit a szakképzési hozzájárulás terhére teljesítik és a többletköltséget a Képzési Alaprészből igénylik vissza. Ennél az ellenőrzési formánál a gyakorlati képzés szerveztségének, dokumentáltságának, az elsajátítandó ismeretek módszertani feldolgozásának, az elvégzett képzés utalták a gazdálkodó szervezeteknél folyó gyakorlati képzés ellenőrzését. A kamarák tizenötödik éve végzik a mára kétszintűvé fejlesztett ellenőrzési tevékenységet.

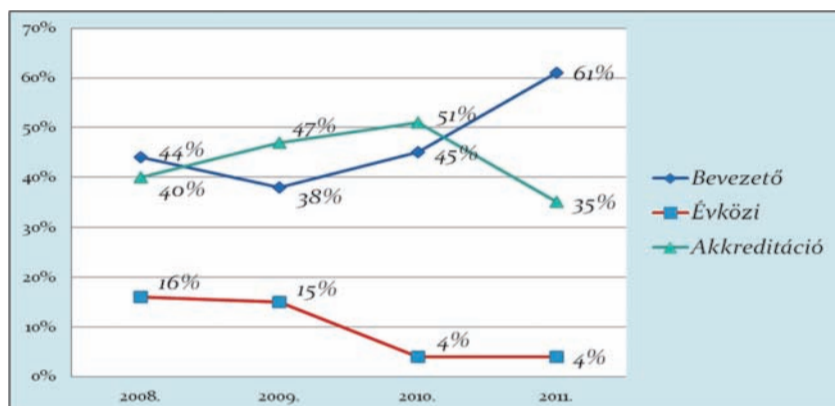
Az első szintű ellenőrzés célja a minimumfeltételek meglétének vizsgálata, azaz a gyakorlati képzést végző gazdálkodó szervezetek személyi és tárgyi feltételeinek ellenőrzése, összekapcsolva a gazdálkodó szervezetek felkészültségének, adottságainak, a jogszabályokban előírt képzési feltételek biztosításának értékelésével, amely közigazgatási eljárás keretében határozat kiadásával zárul. Ezen a szinten folyó egyik ellenőrzési forma a bevezető ellenőrzés, amely egyrészt a szükséges személyi és tárgyi feltételek rendelkezésre állását ellenőrzi, azaz a munkahely képzőhelyi minőségét vizsgálja. Másrészt a gyakorlati képzésbe belépő cégek részére szakmai, módszertani, jogi tanácsadással segíti elő a minél tudatosabb, magas színvonalú gyakorlati képzés lehetőségét. Értelemszerűen az ilyen ellenőrzések során az ellenőrzést végzők még nem találkoznak tanulókkal, hiszen az adott gazdálkodó szervezet felkészültségét vizsgálják, azt, hogy az addig munkahelyként funkcionáló szervezet mennyire felel meg a tanulók foglalkoztatásával szemben támasztott követelményeknek. A helyszíni látogatás során készült felmérés arra vonatkozóan is információt szolgáltat, hogy milyen szakképzésekben és mennyi ta-

A képzés minőségét, a tevékenység cégen belüli szerepét tükrözi, hogy a cég milyen anyagi áldozattal próbálja a képzési körülményeket fejleszteni. (2. és 3. ábra)

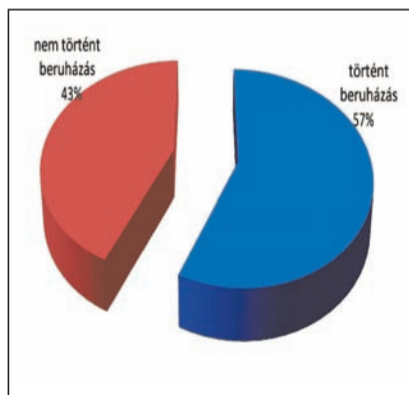
A képzési tevékenységet folytató cégek 57 százaléka investált eszközfejlesztésbe, a tárgyi feltételek javítására, míg 63 százalékuk a tanulóval foglalkozó gyakorlati oktató tudásának bővítését tartotta fontosnak. A fejlesztéseket 71 százalékban önerőből, 12 százalék esetében pályázati forrásból finanszírozták, a képző cégek mindössze 17 százaléka nem áldozott erre a tevékenységre.

Az elmúlt évek ellenőrzéseinek eredménye egyebek között a tanulói juttatások terén látható javulás. A szakmunkásképzésben részt vevő tanulók többsége nehéz anyagi helyzetű családok gyermeke, így a tanulás mellett megszerzett szerény jövedelem, az étkezési hozzájárulás számukra fontos motivációs erő. A kamara ezért is fordított évről-évre kiemelt figyelmet arra, hogy a kihelyezett gyakorlaton lévő tanulók részé-

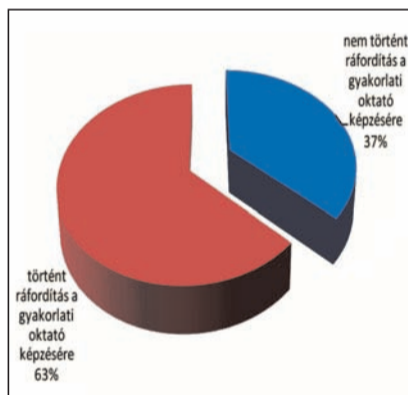
feltételeit szabályozó törvénytervezetek várható változásai ebbe az irányban mutatnak. A megemelt gyakorlati óraszám, a tanuló és az iskola közötti kapcsolat és a tanuló oktatásában nagyobb fokú közös felelősség vállalás mellett az anyagi ráfordítások hatékonyabb és egyszerűbb visszatérítése ösztönzőleg hathat a vállalkozások számára. A gazdálkodó több információt kap az iskolától, nagyobb ráhatása van a képzés egészére, illetve az általa nevelt tanuló iskolai előmenetelét is hatékonyabban tudja követni. Ezzel együtt azonban a minőségi elvárások is emelkednek, várhatóan a tanulóképzéssel foglalkozóknak minimum mestervégzettséggel kell rendelkezniük a jövőben. Szabályozottabbá válik az iskola és a gazdálkodó kapcsolata, ezáltal hatékonyabbá válik a kamara koordinációs szerepe. Könnyebben nyomon követhetővé válik a tanulók szakmai előmenetele, motivációja. Az elméleti és a gyakorlati képzést végzőknek kölcsönösen jelenteniük kell például a hiányzókat. Közös döntésen alapulhat a

1. ábra

2. ábra

3. ábra

re legalább a jogszabályi minimum kifizetésre kerüljön. Amíg öt évvel ezelőtt a képző cégek 15 százaléka nem teljesítette ezt kötelezettségét, napjainkra ez a szám már egy százalék alá csökkent.

Az ország gazdasági és társadalmi életében végbemenő változások jelentős hatással vannak a szakmai képzésre. Ez azonban fordítva is igaz, a kibocsátott pályakezdő felkészültsége, szakmai és főként gyakorlati tudása a gazdaság versenyképességének egyik záloga. A magángazdasághoz tartozó gazdálkodó szervezetek egyre nagyobb feladatot vállalnak a tanulók szakmai képzésében, azonban még így is csak a vállalkozások 1,5-2 százaléka vállalja a tanulóképzéssel járó felelősséget. Az elkövetkezendő időszak feladata lesz, hogy kialakítson egy olyan ösztönző rendszert, amely a cégek képzési hajlandóságát növeli és a képzéssel foglalkozó cégek számát a jelenlegi 9 ezerrel 20 ezerre növeli.

A tanulóképzés

A tanműhelyben gyakorolják a szakma fortélyait

A tyúk és a tojás

Matthias majd' kétméteres, délceg férfi. Ráérő idejében terepjárójával szívesen vadászik, és nagyon büszke, hogy egymaga leterített egy mászás vadkant. De legalább ilyen büszke a pékségére, amely épp az idén 105 éves. Matthias egy német kisvárosban, vagy inkább falucskában lakik. Családja híres pékségéből vásárolnak a helyiek, és ő szállít két közeli szupermarketbe is. Ha jön egy telefon, hogy valahol fogytán a ropogós rozkenyér, felesége kocsiá ül és visz egy kartonnal. Összesen 15-en dolgoznak náluk. Matthias szerint ez az a szakma, amelyre minden időben szükség van. Válság idején is esznek kenyert az emberek. A péket tisztelik, szeretik, olyannyira, hogy Matthias nyolc évig a település polgármestereként is dolgozott.

Otthona nincs túl messze Magyarországtól, de életformája, és a szakmáját, személyét övező megbecsülés - nagyon tvólinak tűnik. Nem, mintha nem szeretne nálunk is egy pék, vagy egy vízvezeték-szerelő, asztalos, műszerész - hasonló körülmények között élni, és hasonló megbecsülést élvezni. Sokáig lehetne taglanni, miért alakult másképpen a helyzet itt és ott. De most inkább azon érdemes gondolkodni, hogyan lehetne eljutni arra a szintre, hogy aki valamilyen mesterséget tanul, az biztos lehessen benne, jól választott. Hogy van fejlődési lehetősége, meg tud majd élni a munkájából és ezért méltó tiszteletet kap majd a környezetétől.

Azon is lehet gondolkodni, mit kell előbb megadni a jó szakmához: a tiszteletet, a tudást vagy a pénzt? Ez nagyjából olyan kérdés, mint az, hogy mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás? Egyik nincs a másik nélkül. Nyilvánvaló, hogy szükség van tudásra. Olyan tudásra, amely képes azt a terméket, árut megteremteni, amire a köznek, a piacnak igénye van. Ahogy pék nélkül nem élhet egy falu, úgy a társadalom nem élhet a többi hasznos szakma nélkül. S ha ezekre szükség van, méltó módon kell díjazni is. Nyilván illúzió, hogy egyhamar nálunk is minden péknek olyan költséges hobbija lehet, mint Matthiasnak a vadkan-vadászat... De az talán nem csak vágy és álom, hogy a jó szakemberek itthon is kellő megbecsülésben részesüljenek.

Peredi Ágnes

Ökológiai gazdálkodás oktatása

Biokertészek képzése

Előkészületben van a gödöllői Szent István Egyetem új, felsőfokú szakképzésben induló ökológiai zöldség- és gyümölcsstermesztés szakja - közölte Matthew Hayes, az intézmény biokertészeti tanüzemvezető- és egyetemi oktatója. A tantárgyak között földművelés, talajtán, gazdaságtervezés, ökológiai ismeretek és marketing is szerepel majd.

Az egyetem spanyol, holland, francia és angol partner-intézmények beavatásával dolgozva ki a tananyagot, továbbá egy gyakorlati kézikönyvet is fognak kapni a leendő diákok, mely segítséget nyújt biokertészeti beindításához - tájékoztatott Matthew Hayes.

Az egyetem Babavölgyi Biozöldség Tangazdaságának vezetője szerint a magyar egyetemeken a környezetgazdálkodási és agrármérnöki képzésben belül mindössze egy tantárgyként szerepel az összetettebb tudást igénylő téma, pedig az országban már évtizedes múltra tekint vissza az ökológiai gazdálkodás oktatása - a vetésforgó alkalmazása, a vegyszermentes termesztés, a zöldtrágya felhasználása, a

tápanyag-utánpótlás ismeretei. Véleménye szerint a Kárpát-medence adottságai jó alapot szolgáltatnak az ökológiai zöldség- és gyümölcsstermesztés szélesebb körű elterjesztésére. Mint hozzátette, az országban jelenleg csupán mintegy 150 ezer hektáron természetesen vegyszermentesen zöldséget, holott ennek a többszörösére is lehetőség lenne. Most körülbelül 700 családnak adnák megélhetést ez a termesztési mód.

A tananyag összeállítása érdekében a gödöllői egyetem a külföldi társintézmények professzoraival folytat konzultációt. Matthew Hayes tájékoztatása szerint a két éves képzést várhatóan 2013-ban indíthatják el.

(Forrás: MTI)

Pályázati hírek

Többféle pályázatot hirdet meg a Tempus Közalapítvány, amelyekre a következő három hónapban lehet pályázni. A pályázatok külföldi tanulmányútra készülő oktatók, és hallgatók, civil szervezetek, valamint hálózatán belül kaphatnak helyet. A kiutazás egy tanéven belül egyszer meghosszabbítható, de összesen, képzési ciklusonként nem haladhatja meg a tizenöt hónapot. A pályázatokat online rendszerben kell feltölteni a Központi CEEPUS Iroda honlapjára.

Az egész életen át tartó tanulás jegyében pályázhatnak a szakképzésben érintett intézmények február 21-ig a Leonardo partnerségek elnevezésű projekt keretében. A megtervezett projekteknek egy szakképzési témára koncentrálni kiutazásokat, part-

nertalálkozókat kell tartalmazni, amelyek során a témára vonatkozó megbeszélések tartanak, közösen dolgoznak egy kisebb projekteredményen. Ez lehet tanulmány, honlap, CD, konferencia, képzési anyag. A 27 tagország valamelyikéből választott partnerekkel folytatott tevékenység időtartama két év. Fontos feltétel, hogy egy projektben legalább három különböző országból származó partner legyen. A pályázat határideje 2012. február 1.

Az Európai Bizottság „Európa a polgárokért” elnevezésű programjára különböző országokból származó civil társadalmi szervezetek adhatnak be pályázatot. A projekteknek közérdeklő kérdések megismertetésére, illetve az európai szintű együttműködés vagy koordináció révén elérhető konkrét megoldásokra kell törekedniük. A feltételek között szerepel, hogy a pályázó a programban részt vevő országok valamelyikében székhellyel rendelkezzen, illetve, hogy egy projektben legalább két szervezetnek kell részt vennie két különböző országból.

(Forrás: www.edupress.hu)

Ne szűküljenek a finanszírozási lehetőségek!

Támogatják a gyakorlati képzésre alapozó duális modellt

A SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft. vezetése szerint semmivel sem helyettesíthető a hosszabb ideig tartó gyakorlati képzés. Kiss Judit ügyvezető úgy látja, hogy ameddig a duális képzés eredményei nem válnak kézzelfoghatóvá, addig a felnőttképzést kell erősíteni. Ennek érdekében a cég saját felnőtt-képző intézményt is létrehozott.

Kiss Judit, a SPAR ügyvezető igazgatója

Losonczy Livia

– Mi a véleményük a szakképzés gyakorlati oldalának erősítéséről, milyen tapasztalataik vannak?

– A minőségi szakképzés rendkívül fontos mind a dolgozó utánpótlás nevelésben, mind a felnőttképzés terén. Az utánpótlás nevelésben a hosszabb ideig tartó, magas színvonalú gyakorlati oktatást tartjuk fontosnak, míg a felnőttképzésben a dolgozók tudásának folyamatos fejlesztésére fektetünk nagy hangsúlyt. Csak az üzletekben szerzett gyakorlat során tudják a tanulók elsajátítani mindazt, amit egy kitűnő szakismerettel rendelkező kereskedőnek tudnia kell, s ami által egy-

ben jelentősen javulhat a szakma megítélése is. Emellett pedig mindaddig a felnőttképzés erősítése lenne a cél, amíg az új duális rendszer nem bocsát ki szakképzett és gyakorlott fiatalokat, akiket már remélhetőleg nem a cégeknek kell a szakmára megtanítani. Sajnos a mai gazdasági helyzetben egy nagyvállalatnak is gondot okoz a képzéshez szükséges tőke előteremtése, fontos lenne, hogy ne szűküljenek a finanszírozási lehetőségeink. A szakképzési törvény várható változása több vállalattal együtt, nagyon hátrányosan érint bennünket. Félő, hogy a felnőttképzéstől a szakképzési járulékok felhasználhatóságának megvonása, korlátozása egyértelműen csökkenteni fogja a vállalati szakképzéseket.

– Melyek azok a képességek, kompetenciák, amelyekre ma szükség van a kereskedelemben?

– A szakiskolák tantervében számos szakmai ismeret szerepel, azonban a képzésben nagyon kevés idő fordítanak a vásárlókkal való kommunikáció elsajátítására. A tanulóknak korlátozottak a lehetőségeik, hogy modern áruismereti tapasztalatot szerezzenek, vagy, hogy például megismerjék a korszerű higiéniai követelményeket. Ezekre mind a gyakorlati helyen, „élő” környezetben lenne lehetőségük, így kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a tantervben meghatározott számú óra tényleges, üzletben végzett gyakorlati tevékenység legyen.

– Hány tanulószerveződéses diákjuk van?

– Jelenleg a SPAR-nál meghaladja az ezer főt a tanulószerveződéses diákok száma. Mi támogatjuk a duális modellt, ahol a gyakorlati képzésre helyeződik a hangsúly. Erre különben Nyugat Európában már számos, jól működő megoldás létezik.

– Mennyire motiváltak ma a fiatalok? Tud-e tenni valamit a SPAR annak érdekében, hogy a tanulószerveződéses idő alatt változzon a szemléletük?

– Tapasztalataink szerint sajnos alacsony a szakiskolások tanulók motiváltsága. De mitől is lenne magas? Hiszen Magyarországon az elmúlt évek oktatáspolitikájáról szól, hogyan lehet minél több diplomást képezni! Nem divat szakiskolába járni és dolgozni. Ráadásul szakiskolai tanulmányaik befejezése után kevesen szeretnék a szakmában maradni. Legtöbbször az iskolát befejezve más területen helyezkedik el. Ezért mi magunk is keressük anyagi és szakmai motiválásuk lehetőségeit. Ennek egyik eszközeként a SPAR 2011-ben saját szervezésben megrendezte a „SPAR Kiváló Tanulója” versenyt, melynek sikere alapján hagyományt szeretnénk teremteni. Fiataljaink két fordulóban komplex gyakorlati feladatokkal mérték össze tudásukat és a legjobbakat értékes tárgy és pénznyereményekkel, valamint állásajánlattal díjaztuk. Ezen kívül havi célfeladatokat is írunk ki tanulóink részére, így szintén megméretetik magukat és a legjobbak jutalomban részesülnek. A legutóbbi ilyen tanulói versenyünk november elején az Európai Kereskedelem Napjához kapcsolódott.

Gyakorlatorientált a kereskedő és a vendéglátós szakképzés

Felkészültek az új rendszerre

Készen állunk a változásokra – fogalmazzott lényegre törvén Benkóné Dudás Piroska, a Békéscsabai Központi Szakképző iskola és Kollégium Zwack József Kereskedelmi és Vendéglátó-ipari Tagiskolája igazgatója, amikor az előrehozott duális szakképzés jelenéről kérdezte az Üzleti7.

Bod Péter

Az új szakképzési rendszer követelményei közül sok már korábban beépült a helyi tantervbe, ami előnyt jelent a duális képzésre való átállásban – bocsátotta előre az iskolaigazgató. Mint megtudtuk: a BÉKSZI Zwack József Kereskedelmi és Vendéglátó-ipari Tagiskolája már nem a régi 2+2-es rendszerben oktatja diákjait, de még nem is a hároméves duális képzés szerint, hanem köztes megoldásként az új 2+2-es

kapcsán a gasztronómia történetének, az üzleti levelezésnek és gépírásnak az oktatását, valamint az üzemlátogatásokat.

Azt azonban kár volna tagadni, hogy bizonyos félelmek és fenntartások is kísérik az új, hároméves, duális szakképzés beindításának közelgő időpontját. – Nagy kérdés, hogyan fogadják a gyakorlati képzőhelyeken a 15 éves diákjainkat? Nem kerülnek-e ki ilyen módon túlságosan hamar a külső képzőhelyekre a tanulóink? – osztotta meg kételyeit az iskolaigazgató. Benkóné Dudás Pi-

Benkóné Dudás Piroska, a Békéscsabai Központi Szakképző iskola és Kollégium Zwack József Kereskedelmi és Vendéglátó-ipari Tagiskolája igazgatója

Vigyázni kell az arányokra

rendszerben. Ennek rövid lényege – ami magának a duális rendszernek is a központi eleme – a gyakorlati képzés súlyának és arányának növekedése az oktatás egészén belül. A duális szakképzésre való átállás szempontjából könnyebbé jelent az iskolának, hogy a kereskedelmi és a vendéglátó-ipari szakmák oktatása eddig is jelentős mértékben a gyakorlati képzőhelyeken folyt. Ebben az értelemben a duális szakképzésre való jövőbeli áttérés az iskola és a diákok szempontjából nem jár együtt olyan jelentős változásokkal, amelyekkel más szakmákat oktató iskoláknak szembe kell nézniük – vélekedett Benkóné Dudás Piros-

Figyelni kell minden részletre

A Tesco segítené a tananyag tervezését

Évente 2000 tanulót képeznek

A tanulószerveződéses jelenlegi formája megfelelő a Tesco számára. Ugyanakkor a vállalat javaslataival segíthetné a szakmai tananyag tartalmának tervezését, annak érdekében, hogy az könnyen és jól adaptálható legyen a valódi munkakörnyezetben – hangsúlyozza Szabó Anita, a Tesco Global Áruházak Zrt. kommunikációs szakértője.

K. Tóth László

A Tesco komoly szerepet vállal a szakmunkástanulók gyakorlati oktatásában. Jelenleg mennyi fiatal foglalkoztatnak tanulószerveződéssel, s vannak-e területi eltérések hazánkban a képzés tekintetében?

– A Tesco Magyarország egyik legnagyobb gyakorlati képzőhelye, hiszen évente több mint 2000 tanuló tölti szakmai gyakorlatát az áruházláncnál. A vállalat jelenleg több mint 1000 szakmunkástanulóval áll tanulószerveződéses jogviszonyban, illetve további 200 fiatal tölti a szakmai gyakorlati idejét a cégnél, kiegészítő gyakorlati képzés keretében, együttműködési megállapodással. Ha földrajzi szempontok sze-

rint szeretnénk megvizsgálni a szakmunkástanulóink megoszlását, akkor egyértelműen kijelenthetjük, hogy a legtöbb tanuló Magyarországon keleti régiókból származik, a legkevesebben pedig Nyugat-Magyarországról.

– Milyen tapasztalatai vannak a tanulószerveződések rendszeréről, illetve mennyire zavaróak a változások?

– A tanulószerveződések jelenlegi formája megfelelő a Tesco számára. Az eddigi csekély mértékű változtatás teljesen elfogadható és követhető.

– Az előrehozott szakképzési rendszer mennyiben érinti a kereskedelem szempontjából lényeges szakmákat, szakmacsoportokat?

– A tanulók már a kilencedik évfolyamtól részt vesznek szakmai és közismereti képzés-

ben, melyek a 11. évfolyam végén szakmai vizsgával zárulnak. A kilencedik évfolyamon a képzések gyakorlati hátterét az iskola biztosítja, míg a tízedik és tizenegyedik évfolyamon lehetőség van tanulószerveződést kötni a külső szakmai gyakorlat lebonyolítására. Ezeket figyelembe véve a Tesco nem tapasztalt változást az eddigi gyakorlattal szemben.

– Ön szerint sikerül-e közelíteni a hazai iskolarendszerű szakképzés szerkezetét a gazdasági szereplők, azon belül is a kereskedelem igényeihez? Melyek lennének a legfontosabb tennivalók?

– A Tesco továbbra is nyitott az együttműködésre és örömmel fogadja, ha a jövőben még több lehetősége nyílik az egyeztetésekre. A vállalat javaslataival segíthetné a szakmai tananyag tartalmának tervezését, annak érdekében, hogy az valóban könnyen és jól adaptálható legyen a valódi munkakörnyezetben.

– A magyar kereskedelmet a gazdasági recesszió igen kedvezőtlenül érinti. E probléma mennyiben befolyásolja a szakképzésben való szerepvállalásukat? Tudnak-e perspektívát kínálni az Önöknél foglalkoztatott fiataloknak? Avagy éppen a magas szintű know-how, az „előremenekülés” a túlélés záloga?

– A gazdasági recesszió negatív hatásai vállalatunk e szegmensét szerencsére még nem érintették. Továbbra is célunk a jövő kereskedőinek képzése és foglalkoztatása. Cégünk nagy hangsúlyt fektet munkavállalói tudására és tapasztalatára, melynek záloga a minőségi utánpótlásképzésben rejlik.

Finom ízekkel készülnek az életré

ka. Ezt támasztja alá az a tény is, hogy a Közép-békési TISZK-en belül működő Zwack József Kereskedelmi és Vendéglátó-ipari Tagiskolában 60:40 százalékos arányban a gyakorlatra került át a súlypont az elméleti képzésről.

Az oktatási szakember kifejezetten rokonszenvesnek tartja a 9-10. osztályos diákok pályorientációjának megerősítését, és ezzel önmagában azt a szándékot, hogy az iskolák módszeresen segítsék diákjaikat a pályaválasztásban. Ezt nagyon sok fajta módon lehet elérni. Benkóné Dudás Piroska példaként említette a kereskedelmi és vendéglátó-ipari szakképzés

A tálalás is számít

Valódi munkakörnyezet a TESCO-ban

Békéscsabán eddig is sok diák tanult üzemi gyakorlati képzőhelyeken

BÉKSZI: unikális helyzetben a „dualizmus kora” előtt

A duális szakképzés bevezetése kevésbé fogja érinteni az érettségire épülő szakképzéseket. Ezzel szemben bizonyosnak látszik, hogy a szakiskolai oktatásban a duális képzés sokkal általánosabbá fog válni. Ez országosan éppen úgy igaz, mint helyben, Békés megyében – mondta el lapunknak Marton József, a Békéscsabai Központi Szakképző Iskola és Kollégium (BÉKSZI) főigazgatója.

Marton József, a Békéscsabai Központi Szakképző Iskola és Kollégium főigazgatója

Bod Péter

A gépészet, kereskedelem/marketing, elektronika/elektrotechnika, vendéglátás/idegenforgalom, informatika, fa-, építő- és szolgáltatóipar szakmacsoportban oktató BÉKSZI eddig is arra törekedett, hogy diákjainak fejlődjenek azok a szakmai kompetenciái is, amelyek a valós üzemi környezetben fejleszthetők legjobban – fogalmazott Marton József. A főigazgató szerint az általa vezetett oktatási intézmény unikális helyzetben van, mert már a duális szakképzés tényleges elindulása előtt is a szakiskoláik többsége tanuló-szerződéssel lényegében duális képzésben vesz részt. Mind a kereskedelmi és a vendéglátó-ipari szakiskolák diákjai 100 százalékban külső gyakorlati képzőhelyeken sajátítják el leendő szakmájukhoz szükséges ismereteket egy részét. Ugyanígy 100 százalékban igaz ez az olyan szolgáltatói szektorhoz tartozó szakmát tanuló esetében is, mint a fodrászok és a kozmetiku-

sok. Ezzel szemben a gép- és villamosipari szakmákat tanulóknál az arányszám 60 százalékos, mivel az első szakképző évfolyamon a szakma alapjait az iskolai tanműhelyben sajátítják el. A fa- és építőiparban pedig alacsony a tanuló-szerződésesek száma, mivel ezen ágazatokban jelenleg kevesebb gazdasági partner vállal szerepet a szakképzésben. Erre is alapozva fogalmazta meg a szakember azt a véleményét, hogy a megújult duális rendszer bevezetése nem fog jelentős változást hozni az általa vezetett oktatási intézményben.

Az iskola jelenlegi kedvező helyzete, vagyis az a tény, hogy nagy számban találtak eddig is tanulóik számára gyakorlati képzőhelyeket, Marton József szerint szorosan összefügg Békéscsabának a megyén belül elfoglalt központi helyével. A város szerteágazó gazdasága viszonylag jó feltételeket biztosít a gyakorlati képzőhelyek megtalálására. Egy kisebb városban ez sokkal nehezebben megoldható.

Az üzemi gyakorlati képzés fontossága már csak azért is megkérdőjelezhetetlen, mert ez elősegíti a piacképes szak-

A betonkeverővel ismerkednek a tanulók

ma elsajátítását. A duális szakképzés lényegi velejárója, hogy a gazdaság felől direktben kap visszajelzéseket az oktatás, a tekintetben: milyen szakmák oktatására mutatkozik igény a gazdaságban és milyenekre nem.

A külső gyakorlati képzőhelyek oldaláról nézve a duális szakképzés új rendszere jelentős változásokat is hoz – vélekedett Marton József. Az elképzelések szerint a jövőben a szakmai kerettantervek pontosan meghatározzák az üzemi gyakorlati tevékenységeket és ennek végrehajtását szigorúban fogják ellenőrizni. A gond leginkább az, hogy a vállalkozások tevékenységükkel fogva egy szakmának sok esetben

csak egy-egy ágát (részét) művelik, azaz nem fedik le a szakma egészét. Ugyanakkor a vállalkozások szakmacsoportonként eltérő mértékű állami támogatást kapnak a tanulóképzésért.

Összességében a helyzetet kezelhetőnek véli az iskola vezetője, aki szerint az oktatási intézményekben megoldható azoknak a kimaradt szakmai ismeretnek az oktatása, amelyekre a fent jelzett okok miatt a cégeknél nem kerülhet sor.

Marton József osztja azoknak a kollégáinak az aggodalmát, akik úgy látják, hogy a 8. osztályt végzett tanulók egy részénél egy átmeneti, úgynevezett „hídévfolyam” nélkül korán kerülne ki a diákok a duális képzési rendszer feltételrendszerébe között a gyakorlati képzőhelyekre. A kellő mértékű érettség hiányában munkahelyi konfliktusokra lehet számítani.

Üdvözlendőnek tartja Marton József, hogy a magyarországi szakképzés kérdéseiben a korábbiaknál több jogosultsággal és jogosítvánnyal rendelkezik a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara. Tevékenysége mára jóval túlterjed a tanuló-szerződések regisztrálásán és a gyakorlati képzőhelyek minősítésén, hiszen a szakmák elsajátítandó tananyagának tartalmi kérdéseiről dönt. Emellett valóban képes a gazdaság érdekeivel szembesíteni a hazai szakképzést.

Kozmetikus tanuló élőben gyakorol

Ismerkedés a gépekkel

Főzést és sütést is tanulnak

Pécsi Pollack Mihály Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium

Hasznos tapasztalatok birtokában - Másfél évtizede a duális modell szerint

A Hanns Seidel Alapítvány örökségét folytatva a duális képzés országosan elismert bázisa a pécsi Pollack Mihály Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium.

Kaszás Endre

– Intézményünk immár mintegy másfél évtizede folytatja a szakképzést a Németországban „honosított” duális modell alapján. A gyakorlati oktatásba bekapcsolódó cégek és iskolánk eredményes kapcsolatának kialakításában, illetve folyamatos fejlesztésében kiemelkedő szerepe van a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamarának. A gazdasági önkormányzat ugyanígy már nagyon hamar felismerte a rugalmas együttműködésen alapuló képzés hatékonyságát a szakmai utánpótlásra és a munkaerőpiacra gyakorolt kedvező hatását – mondja Lantos Károly iskolaigazgató.

Az intézményvezető véleménye szerint a modellben ma már Baranya megyében is jól nyomon követhető, hogy a jól teljesítő, szakmai ismereteiben elvártnál magasabb szintű diákok számára. Németországban – ahol partnerintézményeink-

gyakorlati képzőhelyek valamelyikétől. Ennek lehetősége már nemcsak a gyakorlati képzőhelyek vezetőinek fejében tudatosul, hanem a tudatosan pályát választó, és szakmai életútját hasonló módon tervező tanulóknak is.

– A duális képzés hazai kialakítása azt is megmutatta, hogy – bár a gyakorlati felkészítésben több, különböző profilú, nagyszámú cég is részt vesz – a tisztán külső gyakorlati képzés nem biztosít mindenre kiterjedő szakismeretet a tanulók számára. Ezért nélkülözhetetlen, az úgynevezett üzemi felüli gyakorlati képzés, amit természetesen az iskola szervez és folytat a diákok számára. Németországban – ahol partnerintézményeink-

nél gyakran megfordulunk – ezt gyakran jól felszerelt, és a helyi kamarák, illetve vállalkozások által fenntartott képzőközpontok végzik – beszél a tapasztalatokról az intézményvezető.

Mivel a duális képzésben hazai úttörőnek számító iskolának magának kell gondoskodnia az

üzemeken kívüli gyakorlati képzés helyéről, megfelelő körülményeiről és eszközeiről, a pécsi Pollack Mihály Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium életében kiemelt jelentőséggel bírnak a szakképzési hozzájárulásból származó források.

– Intézményünk évről évre je-

lentős forrásokhoz jut a szakképzési hozzájárulás helyi irányításából. Az innen származó pénzt a hagyomány szerint a minőségi szakképzést támogató eszközök, berendezések vásárlására fordítjuk. Iskolánkban építő, földmérő és vegyész képzés folyik, elmondhatom, hogy

soha nem jelent gondot a forrás-elköltése, mindig vannak új, megvalósítandó céljaink. Iskolánk hagyományosan jó kapcsolatot tart fenn a térség számos, e területen működő cégeivel, képzéseinket a munkaerőpiac igényeihez is igazítjuk. Az új szabályozás szerint a TISZK-en keresztül jutnak el a pénzek az iskolához, ilyen módon méginkább fontosá vált a közvetlen kapcsolattartás. Nekünk a forrás fenntartása miatt, a cégeknek pedig

Lantos Károly, a pécsi Pollack Mihály Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium iskolaigazgatója

azért, hogy jobban nyomon tudják követni az általuk biztosított anyagi lehetőségek felhasználását – tájékoztat a működő rendszerről Lantos Károly.

Mint az iskolaigazgató elmondja, német partnerintézményeikkel rendszeres az odavissza alapon zajló vendégjárás, ami a kapcsolatok ápolásán a rendszeres tapasztalatcsere teremt. A Pécsen már működő modell, a kiterjedt kapcsolatok, értékes tapasztalatok kapcsán az utóbbi időben a hazai szakképző intézmények közül is többet keresik a Pollackot, amelynek vezetői, tanárai, sőt tanuló is szívesen osztják meg „duális ismereteiket” az érdeklődőkkel.

Falaznak a tanulók